

FÖLDES MARGIT CRÈME LEGJOBB ARCZSÉPÍTŐ SZER

11853

A ki haját szereti, ápolni és megtartani akarja, használja a

MORAS

jutalomdíjjal kitüntetett hajerősítő vírlet. Felt. dr. MORAS A. Kölnben R/m. E víz meglepő rövid idő alatt megakadályozza a haj kihullását, megszűnteti a korpaképződést és hatékonyan elősegíti a haj növekedését. Moras frissítőleg és erősítőleg hat a fejszervezetre, meggátolja az ősülést, selyempuhává teszi a haját és előkelő illatú.

Egy üveg ára 3 kor. — Mindenütt kapható. —

Feltalálók és gyártók: A. MORAS & Co. adv. száll. Köln a Rh. Passage 37. és Wien XVIII. 5. Pötelndorferstr. 79. Évek óta szállítói udvaroknak és az arisztokráciának.

Ha őszül a haja ne használjon mást, mint a

„STELLA“-HAJVIZET,

mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K.

ZOLTAN BELA Gyógyszertárban, Budapest, V/49, Szabadság-tér, Sétány-utca sarkán. 12053

Vértes-féle Sósorszesz Minden háznál szükséges. 12003

Borhegyi Borvíz

Sziklából fakadó természetes gyógyásványviz üdít és gyógyít!

Főraktár Budapesten: NÁDAS MÁRTON Csengeri-u. 71. Forrásközelőség: Szászrégen. 12248

Párisi világiállás „Grand Prix, 1900

Kwizda-féle Restitutions-fluid

es. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára 2 K 80 fl.

40 év óta az udvari istállóknak, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő- és uterősítől, inak merevségénél, stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. 11744

Kwizda-féle Restitutions-fluid csak a mellékelt védjegyei valódi. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. — Főraktár: Török József Gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

Amputáltak!

A Keleti-féle mű-lábak és műkezdek a legjobbak és legtekélyesebbek

A csonk megbeszélése ki van zárva!

Elegáns és könnyű járás!

Több évi jótállás!!!

12150

Keleti J. orthopaediai műintézete jótállás és legolcsóbb gyári árak mellett készít:

Műlábakat és műkezdeket

legtekélyesebb techn. kivitelben. részére műfűzőket, egyenesítőkat, járó és támogatókat stb. a chirurgia legmodernebb elvei szerint. Képviseletét a Magyarországi nagy árendmennyben részesülnek

Betegtoló kocsik

rokkantak és lábadozók számára gyári árak mellett, nagy részletekben

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

KELETI J. orvosi műszergyár
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszerek győzelmezők, vörösgyógyók és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer.

3000-án több orvosi vélemény. J. SERRAVALLO, Trieste Barcola.

Vásárolható a gyógyszerárakban filléres üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros 11920

Cs. és kir. fensége József főherceg adv. szállítója.

Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

+ Soványság +

Szép estei testidomok keleti erő-pornok által, kiintézve: Páris 1900, Hamburg 1904, Berlin 1903, 6-8 hét alatt 30 font súlygyarapodás, garantált ártalmatlan. Orvosi ajánlv. Szigorúan lelkiismeretes. Nem szédülés. Számos köszönőirat. Ára kartonként használati utasítással, postautalványival vagy utánvéttel, de postánál 2 márk. Hygien. intézet. D. Franz Steiner & Co., Berlin, 57, Königgrätzerstrasse 78. Budapesten kapható Török József Gyógyszertárban Király-u. 12. 12210

Rónai nagyszálló Pöstyén

legnagyobb kényelemre berendezve a radiumpartalmu kéniszappfűdőben. 12145

Széljáték - harmonika Ujdonság! Főszéges zene!

E hangszer kerti házikókra, rudakra, fákra, lakóházakra stb. lesz alkalmazva és ennek hangjai és akkordjai már a legtekélyesebb szél-nél is valóságos és kellemes mű-érezetet nyújtanak. A széljáték-harmonika 28 cm. hosszú és keret-darabonként csak 3 koronába. Széküldés utánvéttel és cs. és kir. udvari szállítói által.

KONRAD JÁNOS, szállítóháza, Brüz 380. (Böhmén). — Tessék megadni ültésirát több mint 2000 képet tartalmazó árjegyzékért ingyen és bérmentesen. 12076

HELLER MÓR UTÓDA

12218 Budapest, Károly-körút 3. szám.

Utazó czikkek és bőrárú készítő.

Különlegesség finom angol talpbőröröndő kézbőröröndő és necessairebőröröndő 50-1000 koronáig dús választékban.

Elvállal mindenféle egyes dolgok elkészítését.

Képes árjegyzék ingyen.

SZENT-LÁSZLÓ (Püspök) gyógyfürdő

Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőberő kezelése alatt. Kényelmes közlekedés. Vasúton Nagyváradtól 1/2, kocsin 1/2 órai távban. Május-augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap- és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváraddal. A vasúti állomás a fürdőtelepen van.

Az európai híri 41° C. meleg természetes hévíz javalva van: az isületek és izmok erős bántalmánál, idült és különösen savas isületek loboknál, csonttörések és különösen visszamaradást vastagodásoknál; kősványú és annak kőbőző alak-jainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál); különösen bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorban-talmánál, májbajok és vesekövek esetében. Állandó fürdőorvos: dr. Nagy Ignác.

A különböző igények szerint berendezett nagy számú szobák napi ára 1 kor. 20 f. és 6 kor. között váltakozik. Gyógyterem (Cursalon) hírlapokkal, zongora, könyvtár és teke-asztallal. Terraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő öserdőben. Az erdőben jó tekepálya és Lawn-Tennis.

Öt fürdő és három kádfürdő kívül mofürdők is vannak rendszeresítve. Fürdők 40 fillértől 1 kor. 20 fillérig. Elsőrendű, kiténő, állandó zenekar. — Telefont-összeköttetés Nagyváraddal. 12228

Vilányvilágítás. A legtekélyesebb kirándulás és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a bérli saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a fürdőkezelőség.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zalogkölesön R.T.

Irodát: VI., Andrássy-ut 5 sz. a. (saját házában).

Bevezetett részvénytőke: 40 millió korona. Eltöred betéteket, lezártított váltókat és előleget nyújt értékpapirokra.

M. kir. szab. oszt.-sorgjáték főelrakottó helye: VI., Andrássy-ut 5. Készítől-gyárai: IV., Károly-körút 48., IV., Ferenciek tere 4. (Fényvetés-szarak), VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. 11982

ELSŐRANGU MAGYAR VASSPECIALITÁS. KRIEGER TOKAJI CHINA-VASBORA

Kapható 3-20 és 6 kor. üvegekben.

Legmagasabb vas- és chinin-tartalma és a tokaji bor elsőrendű minősége folytán számos orvostanár rendeli.

Óvakodjék a silány, bár hangzatosabb reklámmal hirdett utánaotktól.

MAGYAR KORONA GYÓGYSZERTÁR Budapest, VIII., Kálvin-tér. 11907

VASÁRNAPI UJSÁG

23. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 9.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. A „Világkrónika”-val közösen 8 korona. Negyedévre 4 korona. A „Világkrónika”-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-határozott viteldij is esatolandó.

ÁRPÁD SÍRHELYE.

HONSZERZŐ ÁRPÁD fejedelem halálának ez évvel betelű ezeréves fordulója nem-zünk egy régi vágyának teljesedését is meghozta. A történelemhez repkény módjára fűződő mondanék és hagyományok homályából élő valóságként bontakozott ki Árpád temet-kező helyének ügye s ezzel egy sok századra terjedő bizonytalanság is eltűnik e hon fiainak lelkéből.

Honszerző Árpádról azt jegyezte fel legrégibb történetirónk, Anonymus, hogy eitemették nagy tisztességgel, egy kis patak fejeánél, mely kö-

mederben folyt le Attila városába; a hová a magyarok megterése után, Szent István egy kis templomot építettett, melyet a boldogságos Szent Szűz nevével *fehérnek* neveztek. Ez Árpád temetkező helyéről, Fehéregyházról, az első és egyetlen történeti feljegyzés. Kétségtbe nem vonható történeti adatok e szentegyházról még 500 esztendő múlva is említést tesznek, úgy tüntetve fel azt, mint a nemzeti kegyelet megnyilatkozására szolgáló helyet, melyet később, toldás útján megnagyobbítottak s egy szerzetesrend őrizete alá helyeztek s királyaink s főuraink bőkezűen gondoskodtak fenmaradá-sáról.

A mohácsi vész után azonban megszakadt e templom történetének fonala. Falait a vad török hordák egyenlővé tették a földdel s későbbi fergeteges századok még emléket is betemették, annyira, hogy a XVIII. század második felében már egykori helyéről sem birtak megbízható ismerettel.

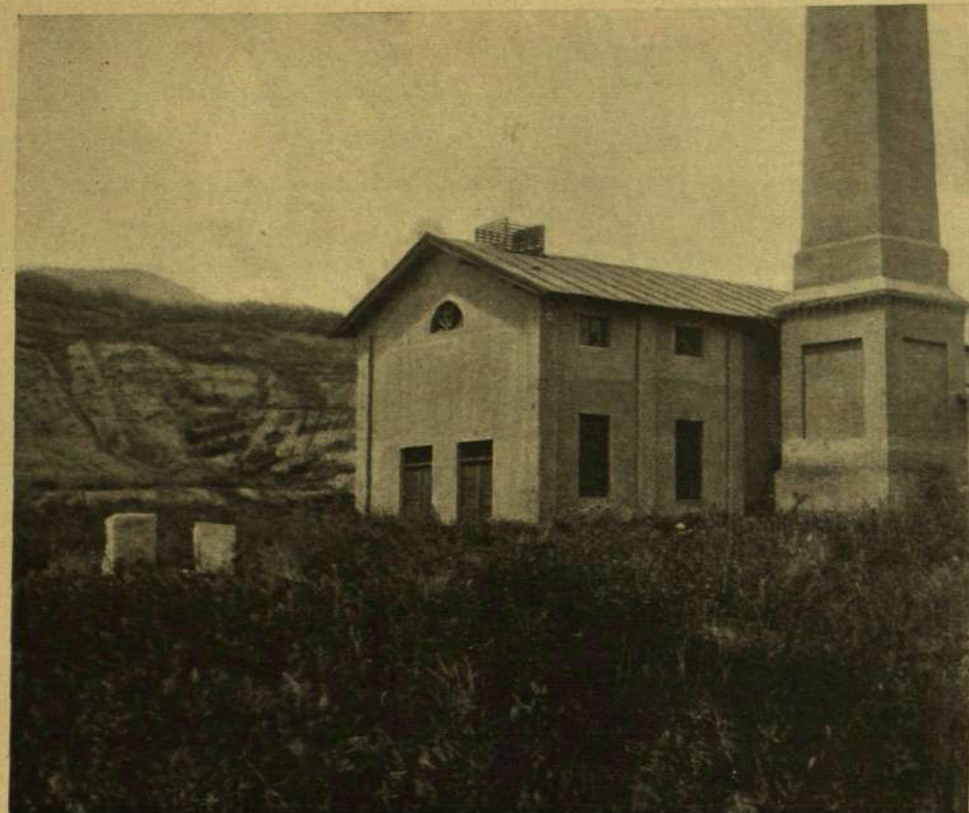
Az enyészet romboló erejének segítségére jött az emberek munkája is. És pedig nem csu-pán faltörő eskáknnyal, hanem a mi ennél sokkal veszedelmesebb: a régi hagyomány, a történeti feljegyzés egyenes meghazudtolásával, kétségbevonásával is. Az Európában egyedül-álló turáni fajt, a magyart nemcsak szomszédos

ÁRPÁD SÍRJÁNAK HELYE MAI ÁLLAPOTÁBAN.

ÁRPÁD SÍRJÁNAK HELYE, A MINŐ A RÉGI IDŐBEN LEHETETT.

A VIKTORIA TÉGLAGYÁR, A MELY MELLETT FEHÉREGYHÁZA ROMJAIT KERESNI KELL.

ellenségei, de saját vérei is megháborították nemzeti hagyományainak birtokában is. Anonymus történeti feljegyzéseit dajka-mesének mondották ki, melyek hiteltelenségükkel nem méltók s egy álmok világában tévelygő szerzetes koholmányának tekintették.

A honfoglalás körülményei, az ezen időhöz legközelebb álló királyi notárius feljegyzései így semmieseknek nyilvánították: ezzel Árpád sírhelye is vastagabb rétegével borított be a feledésnek, mint a melyet századok viharai hegyi iszapból, agyagból és törmelékkel vontak föléje. Már-már úgy látszott, hogy örökre is el lesz temetve. A XVIII. század közepe táján azonban ismét megindult az érdeklődés honfoglalónk sírhelye iránt, mely aztán több-kevesebb megszakítással, egész a múlt század 80-as évéig meg is maradt s egy pár, bár sikertelen kutatást is eredményezett.

Döntő befolyással volt az Árpád temetkezési helyének, illetve az ezen helyre Szent István által emelt Fehéregyház hollétének biztos megállapítására két határozati jegyzőkönyv, melyek egyike a Hevenessy Gábor (+1715) oklevél-gyűjteményében találtatott s egy I. vagy Nagy Lajos alatt 1355-ben kiadott oklevél; másik pedig a Miller Ferdinánd Buda város viszsztartásáról szóló könyvében közölt II. Lajos korabeli 1524-ből eredő okirat. Az első kiadására az adott alkalmat, hogy Nagy Lajos édesanyjának, Erzsébet királynénak Ó-Buda városából és határából kihasított egy darabot, a végéből, hogy az ó-budai királyi várban nyugodtan tölthesse öregsége napjait s e célból a budai prépostság tulajdonában levő területét dunántúli birtokokkal kárpótolta a prépostságot. Ez első okmány tehát a királyné s a prépostság ó-budai birtokának határvonalát állapítja meg, meták szerint sorolva fel azon pontokat, hol a két birtok egymással érintkezik. A másik 1524-ből való okmány, az előbbi határozati adatait sorolja fel újolag s az adott rá alkalmat, hogy az ó-budai polgárok szerettek volna kibújni a budai prépostságot megillető szőlődzsma alól s az egykor Erzsébet királynénak átadott területhez tartozónak szerették volna feltüntetni szőlő-birtokaikat s az 1355-iki okmány alapján újabb határozást kértek, a mi meg is történt s az ó-budai civisek vereségével végződött. Van aztán még egy harmadik okmány is, Perényi Imre nádornak 1510-ben kiadott parancslevele, mely Fehéregyház fekvésére vonatkozólag az előbb említett két okmányával megegyező adatot szolgáltat.

E három, illetve az első két okmány alapján indult el minden kutató, a ki Fehéregyház s ezzel Árpád sírhelyét is megtalálni óhajtá s valóban ezek adatai alapján döntetett el minden kétséget kizárólag a hajdani Fehéregyház hol-

létének kérdése. A megtalálás dicsősége pedig néhai Gömöri Havas Sándor, de különösen dr. Wekerle László örök érdeme. Mindketten életük nagyobb részét szentelték e kérdés végleges eldöntésének s bárha az előbbi tévedett is s nem érthette meg fáradsalmai diadalát: egy babérlevelet az ő sírja is megérdemel hálás nemzetétől.

Nem akarjuk fáradszainkat olvasóinkat e két kiváló kutató negyedszázadra terjedő munkásságának részletes ismertetésével s csupán arra szorítkozunk, hogy az elért eredményhez vezető nehéz út forduló pontjaira rámutassunk.

Fehéregyháza helyét a fentebb említett két okmány alapján négy pont meghatározása döntötte el, az Anonymus feljegyzését igaznak tette fel. Ezek: a kömederben folyó kis patak forrása; a budai hegyekről az esztergomi nagy útra vezető s az ó-budai nagy útba (via magna) torkoló hegyi ösvény; a római vízvezeték utolsó kőpillére, végül a minoriták klastromának helye, mely klastrom Fehéregyház felé nézett.

Hogy e négy pontot megérthessük, el kell mondanunk röviden, hogy az 1355-iki határozati út vonala hol vezetett. Kiindult a margitszigeti Szent Klára klastromtól s a szép völgyi és pálvölgyi úton felment a jelenlegi Mátyás-és Güger-hegyre északi irányban; onnan keletnek fordult s egy alacsonyabb hegy fokára érve egy szőlők közt vezető mély hegyi úton leért az esztergomi (ma bécsi) útba torkoló ó-budai nagy úthoz s itt Fehéregyháza körül — az 1524-iki oklevél szerint: mellett — északra fordult s keveset haladva, eljutott egy hegy alatt buzogó forrás medencéjéhez (ez a mai Rádl-malom forrása, melynek hő vize egykor szintén kömederben folyt Attila városába) s így az esztergomi úton tovább haladva az Arany-hegy tetejére ért; innen Megyer határát érintve a Római fürdő mellett vízvezeték pillérei mentén jött le egész annak utolsó, ekkor már rommá vált pilléréig; aztán egy határtöltésen áthaladva a minoriták székháza faláig jutott, melynek kapuja Fehéregyház felé néz s innen utcákon s tereken áthaladva a Duna partjára vezetett, honnan átkeltek a Margitsziget felső részén romban heverő vár mellé s itt véget ért a határozati út.

E futólagos leírás is mutatja, hogy Fehéregyház az esztergomi út mellett állott, ott, hol ama hegyi ösvény leért az ó-budai nagy úthoz, mely szintén az esztergomi útba torkollott. Ez úton kissé felfelé haladva, ott van a kis patak feje, a Rádl-malom bővizű forrása, — miről Anonymus is szól — melynek vize kömederben folyt. A határozati út vége felé említett utolsó kőpillér, a mai Flórián-tér táján állhatott s ettől nyugati irányban állott a minoriták székháza, melynek kapuja Fehéregyház felé nézett.

E határpontok által kijelölt hely pedig a mai régi Viktória-téglagyár telke, melyen 1869-ben és 1877-ben csakugyan rá is találtak egy ősrégi templom alapfalaira, melyek néhol másfél ölnyi magasságot is elértek s melyek századok óta eltemetett kövei kiásásukkor is vakító fehér színűek voltak. Hogy e templom később a paulinok által megnagyobbított s ezzel eredeti román stílusából is kiforgatott: mit sem változtat azon igazságon, hogy ez Fehéregyház hajdani temploma volt. A legközelebb megejtendő ásások különben erre is teljes fényt derítenek.

Szólanom kell még röviden a gömöri Havas Sándor és dr. Wekerle László között felforgó helyi eltérés okáról is. Havas ugyanis a határozati helytelenül értelmezvén, nem ment fel a Güger-hegyre, hanem csak a Mátyás-hegyre s innen a Remete-hegyet érintve a Kis-Czell déli részére ereszkedett le, melyen egykor Attila s később Árpád vára állott s itt ért le az esztergomi útra s az ó-budai nagy útat (via magna) ebbe a mai ó-budai téglagyár táján vélvén bele-torkolni: itt kereste a sík mezőn Fehéregyházát. Más kutatók a Hármashatár-hegyig menve fel s innen fordulva keletre: a Rádl-malom mellett vélték Fehéregyházát megtalálni.

Dr. Wekerle László 22 évig kutatott, mindenre kiterjedő gondossággal, kiváló kritikai elmével, alapos forrástanulmányokkal s szerencsés inspirációval, míg végre is övé lett a győzelem. Munkájáról éppen mostanában számolt be egy «Nagyzerén Árpád fejedelem sírja felé» című művében, melynek kétségbevonhatlan eredményét, több évi tanulmányaim után magam is megerősíthetem nyugodt lelkiismerettel. Én is éppen erről akartam beszámolni pár nappal dr. Wekerle említett művének megjelenése előtt. Az érdem tehát egyedül és kizárólag a Wekerlé; a mit azt hiszem, az egész nemzet hálával ismer el.

Mi pedig áldjuk a gondviselést, hogy az ezér év óta porladó Honszerző sírhelyét sikerült végre kétségbevonhatatlanul megállapítanunk s ez által kegyeletes megemlékezésünk keretében méltó módon befoglalhatjuk; s ha oly sok jelesünk sírját eltakarta, feldúlta is az idő s enyészett hatalma: legalább első fejedelmünk sírhelyét megmutatta nekünk, hová késő nemzedékek is eljárhatnak az örökké halhatatlan Honalkotó dicső emlékének hálás kegyelettel áldozni.

Szalay Károly.

HAJÓK HA TALÁLKOZNAK.

— Newyorki emlék. —

Fekete testük gyöngyöző tarajt tőr
Az Óceán nagy sima szféráján, —
Úgy buknak föl a rejtelmes homályból,
Mint két tejtéző, hab-sörényű mén.

Az egyikén az új életre várók...
Nyugati partok álma hiteget, —
A másikon meg törődöttek ezre,
Kiket visszahítt a szürke vén Kelet.

Egymást csodálják néma félelemmel:
— «Mi megyünk... és mi jövünk vissza már»...
Fürkészve, sejtve — egymást vádolóan
Állnak a hajók árboconzáin.

A lomha gályák lassan elshunnak...
Hivogat Nyugat és hív a vén Kelet,
Köszöntik egymást néma szájalommal
Magyar pusztákról jött idegenek.

Dulka Ákos.

ÉNEK A VISZTULÁN.

Isten vidám úr a Föld fölött:
Lengyelországot Isten óvja.
Polónia a vidám rabok
S törött sajkások víg hajója.

A Visztulánál hajdan s ma is
Tréfás, dalos halászkok ülnek
S Polóniának asszonyai
Új és új lengyelt egyre szűlnek.

Halat a Visztula s gyermekek
A lengyel asszony ad örökké,
Miért hát a Halál jelszava,
A sírból szálló «soha többé»?

Boldog hajó a vén gálya is,
Ha hátán gyermekek is futnak.
S nincs ott pokol és nincs ott Halál,
A hol dalolni s szólni tudnak.

Isten vidám úr a Föld fölött,
Minden fajzatnak üdvössége.
Az Isten: Élet — halleluja —
S az Életnek nincs soha vége.

Ady Endre.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Egyre közeledtek a kápolna felé. Talán éppen oda tartanak? Feri szepegett. No hiszen csak az kellene, hogy észrevegyék lesekedését. Legott összeomlanék minden. Pedig most már benne volt a vadász-hevületben. A vadászban, a ki eleinte csak azért indul a vad nyomain, mert pessenyére van szüksége, mert éhes, de a mikor meglátja a vadat, egyszerre lázba esik s megmámorosodik a szenvedélytől.

A leányok meg-megálltak útközben, mintha tanácskoznának. A mozdulatukról azt lehetett kivenni, hogy a szobaleány erősen ellenkezik valamiben, mert a kisasszony a lábával látszott topantani s egész alakja parancsolást fejezett ki, mire a szobaleány balra fordult és egy keresztbe futó barázdán leszaladt a szőlő aljára, a vinczellér gunyhójába, melynek ajtaján eltűnt.

A kisasszony ezalatt a középső barázdán várakozott, hátracsúszott kalapját lecsatolta és kezében lóbáta, mialatt a napsugarak hatalmukba vették élénk kis arczát és glóriával öntötték körül.

A szobaleány kijött a kunyhóból s titokzatosan intett a kezével, mintha mondaná: «Jöhét.» Tóth Mari óvatosan nézett körül előbb s azzal ő is félretért az útból és a kunyhó felé libegett. Nemsokára eltűntek mind a ketten, magokra zárva az ajtót.

Mindez különös és rejtélyes volt. Miért mentek oda? Mit csinálnak ott? Hátha várának valakit? A dolog veszélyesen hasonlít valami légyotthoz. Hátha itt Pápnak vagy a szőlőkben lappang valami titkos udvarló, s azért potyog az a sok kosár Rekettyésen?

«Árpád sírhelye» című képményünk.

A MALOM, A MELYRŐL A HATÁRÁRÁSI JEGYZŐKÖNYV MEGEMLÉKEZIK. (A mostani Rádl-malom.)

A PATAK, MELY ETELE VÁROSÁBA FOLYLT.

Még nem is volt szerelmes s máris féltékeny. «Hát nem vagyok én bolond?» — morogta, fölfedezvén magában e nevelésérzelmét. De nem tehetett ellene, noha egyelőre minden dolgát elvégezte és már mehetett volna, mégis ott maradt a kápolna mögött, valamiféle lelki kényszer nyomása alatt, bevárni a történetdöket. Egy cigarettát sodort, miközben a pók nézésébe merült, mely a maga hálóját a Szent Orbán lámpása mellé fonta, hogy mikor meggyújtják, az odaverődő muszlinczákat és bogarakat kénye-kedve szerint elfogdoshassa. A XIX. század pókjá sokkal értelmesebb állat, mint a minő például egy őskori pók lehetett. A modern technika vívmányai nem hagyják hidegen. Ha az emberek kifundálnak valamit a magok érdekében, azt ő is igyekszik kiaknázni s ime kombinál és olyan helyre építi rablóvárát, a melyhez közel van az élesztár.

Valami lusta nagy bogarat úgy sikerült befognia, hogy az most kinosan vergődik a hálóban. Ezt nézi érdeklődve Noszty. A pók fel s alá szaladgál a selyemmel is finomabb sineken, nagy sürgés-forgásban van, mint a halász, a ki czápát fogott. A Góliáth-rovar egy-egy kétségbeesett mozdulatot tesz csápjáival a kibonyolódásra, s ilyenkor szakadnak a fonalak, de a

leselkedő pók egy iramodással hirtelen ott terem s csodálatos takácsművészetével szinte észrevétlenül, egy szempillantás alatt igazít valamit s újra be van bagyulálva a hálózatba.

Feri ráfújja a cigarettafüstöt a kis semmi-házi pókra s azzal mulattatja magát, hogy az most már a gőmörögő füstöt is a saját hálójának nézi s minduntalan bele akar szaladni a semmibe. Egy öreg kecskebak, a ki a kápolna körüli gyepen legelész, bábész szemeket lát-szik vetni a pókkal incselkedő vadászra s elégedetlenül rázza fejét, azért-e, mert egy vad-méh mászott a fülebe és ott döng, vagy mert az a gondolat motoszkál a fejében (hiszen a kecskében van filozófiai hajlam), hogy a kis semmi-házi, a pók, meg a nagy semmi-házi, a vadász, voltaképpen egy mesterségben dolgoznak most.

S mint a hogy a póknak egyik szeme mindig rajta van a zsákmányán, Feri úrfi sem téveszti a kunyhó ajtaját. Jól látja, hogy ime kilép a szobaleány és az úrnője járását, mozdulatait mimelve (ejnye, akasztófára való fruska), könnyedén, mint egy zerge, átugorja a garadót és megindul az úton lefelé, silphid, ringó lépésekkel.

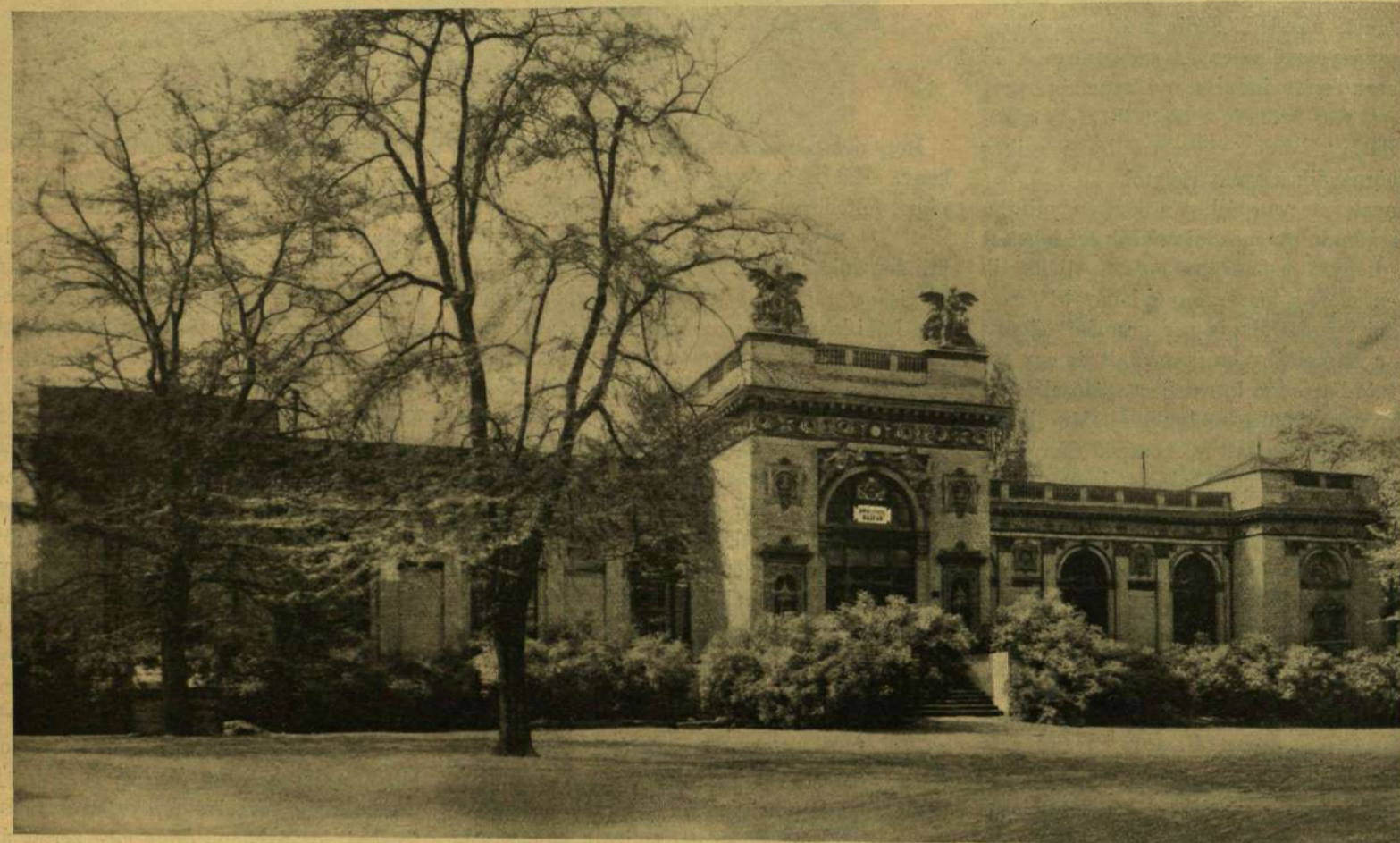
Majd kilép a kunyhóból Mari kisasszony is, egy darabig azzal vesződik, hogy a doggot betuszkolja, rázárja az ajtót, megindul a szobaleánya után s alkalmasint látván, hogy az öt utánozza, hasonlóképpen ő is annak felszög mozdulatait, esetlen fejtartását veszi fel oly hiven, hogy egy vérbeli színész is se jobban. Feri urat kacagásra ingerli ez a kis tréfa. Mennyi ügyesség, mennyi pajkos humor van ebben a leányban! Sóvárgó tekintete szinte elnyelte. Milyen nagyon illik neki a tetetett ügytelenség! Szeretett volna utána kiáltani: «Bravó, Mari kisasszony!»

De vajjon hova mennek? — töprengt magában, s messziről követte őket, nagy megnyugvással, hogy a vinczellérkunyhó mégsem volt találkahely.

Így mendégéltek dévankodva, a szobaleány a kisasszony, a kisasszony pedig a szobaleány testtartása szerint mórivalva magát, a mi felette mulatságos látvány volt Nosztynak. A Klempa szőlőjénél egy pocsolya képződött a tegnapi előtti esőzéstől, ennek a vizénél megálltak és mint a tükörben szokás, sokáig nézegették magukat, telhetetlen kacérsággal. A szobaleány körül is táncolta a pocsolyát, mint egy gonosz

A GELLÉRTHEGY OLDALA 1837-BEN. — Barabás Miklós vízfestménye.

A FŐVÁROSI MÚZEUM ÉPÜLETE A VÁROSLIGETBEN, A STEFÁNIA-UTON.

villi, mindenféle illegetéssel és hátraszegzett fejjel, hogy lásson magából valamit a viznekén.

Aztán megint felkerekedtek, megint mentek egy darabon s ő is utánok, míg végre a Martay-féle pléhfedeles borháznál egy gyalogútra csaptak át, mely kecskerágó bokrok között, rézsút vezetett valamerre.

Ez volt a válopont. Feri úr ideérve, búcsút vett lelkében «jövendőbelijétől», ki már jó messze haladt társnőjével. Még egy végső pillantást vetett utánuk, mielőtt nekiiramodnék a városnak. Alakjukat félig eltakarták a bokrok, csak a vállaik látszottak és a fejek, a margarethás kalap, meg a sárga rózsza a szobaleány hajában. Hanem nini . . .

Feri úr megdöbbenő felfedezést tett. Anyyira élénk volt a megdöbbenése, hogy hangosan kiáltott fel:

— Hopp! Álljunk meg csak!

A szobaleány most majdnem egy fejjel volt nagyobb, mint a kisasszony, holott pedig azelőtt a kisasszony volt nagyobb, mint a szobaleány. Hopp, álljunk meg csak, hogy lehet ez?

RÉSZLET AZ OLAJFESTMÉNYEK TERMÉBŐL.

A FŐVÁROSI MÚZEUMBÓL.

Egész biztosan emlékezett rá, hogy így volt, mikor a házból kijönni látta őket, pedig mikor ezt a megfigyelést tette, akkor egész közel voltak hozzá. Úgy van, úgy, egymás mellett álltak a saját szőlőjükben, a középbarázdán, tanácskozva, s Mari nagyobb volt, holott a kalapja a hátára esűszott, most a fején pipeskedik s mégis kisebb a szobaleánynál. Megfoghatatlan dolog!

Ejh, holondság! Hiszen egyszerű oka lehet. Mari esetleg valami mélyedésben megy, a szobaleány meg magaslaton.

Csak hogy Ferinek úgy tetszett, hogy míg a síma dülőúton mentek is, magasabb volt a szobaleány. Persze most már nem lehet megállapítani, de majdnem esküt merne rá tenni. Boszankodott, hogy akkor nem vette észre, de ez nem csoda, mert akkor egész alakjuk s egymást mimelő taglejtéseik vették igénybe figyelmét, míg most a gyalogúton, a hol a bokrok

miatt jóformán csak a fejeik láthatók, fel kellett tűnnie a különbségnek.

De vajjon valóban utánozták-e egymást? — szötte gondolatait Noszty és a fejére ütött. Hol volt az eszem eddig? Mért hittem inkább azt, hogy két nagy utánozó tehetség került az utamba, mint az egyszerűbbet, a mindennapit és közelfekvőt, hogy azért osontak be a vinczellér konyhájába, mert toilletet cseréltek?

Hova-tovább mind érdekesebb perspektíva nyílt meg előtte. Hát így vagyunk? A napnál világosabb, ruhát cseréltek a konyhóban. S mi következik ebből? Az, hogy a kisasszony kalandra megy, még pedig a szobaleány képében. Szent Isten, milyenek ezek a mai leányok!

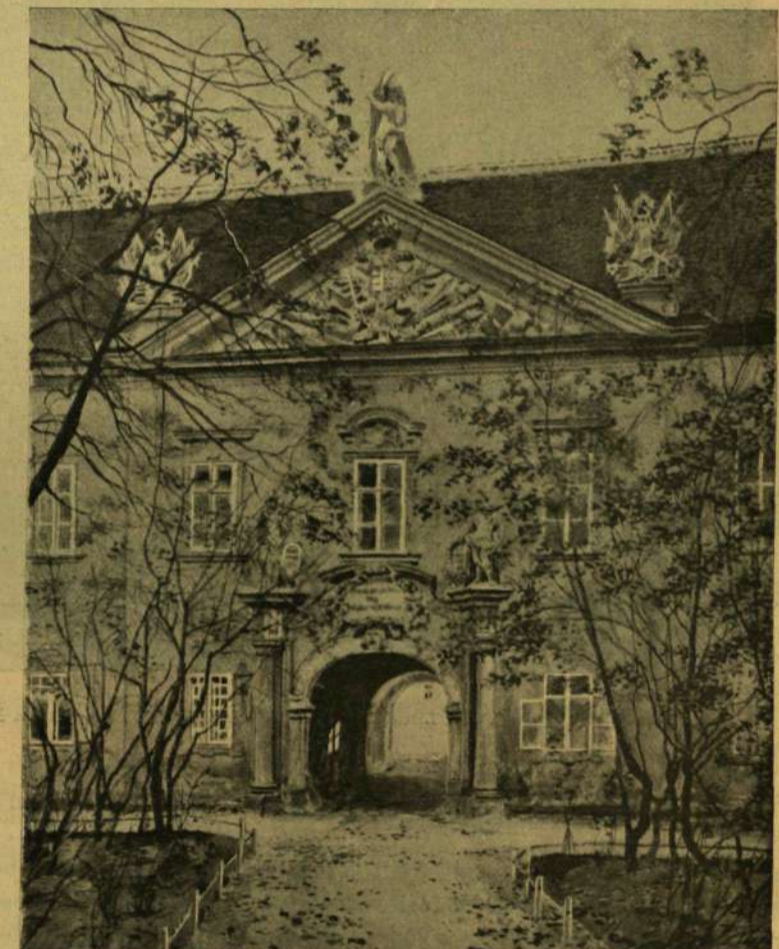
De hát mit ér az ilyen sopánkodás? Az embernek végre is meg kell házasodnia, kivált ha az ostáblán csak ez az egy mozdulata van. Ha a mai leányok romlottak, hát romlottak, az ember nem választhatja se a múlt, se a jövő generációbelieket, még kevésbé veheti el élet-társul a kegyes életű püspököket, csak mégis a

BUDAPEST DÉLKELET FELŐL 1864-BEN. — Ligeti Antal festménye.

AZ 1887-BEN LEBONTOTT FEHÉRVÁRI-KAPU A BUDAI VÁRBAN.

AZ 1902-BEN LEBONTOTT KATONAI FEGYVERTÁR A BUDAI VÁRBAN.

A BUDAI DUNAPART ALSÓRÉSZE 1887-BEN. — Ujváry Ignác festménye.

A FŐVÁROSI MÚZEUMBÓL.

mai leányok közül kell kihúzni egyet. Lehetőleg olyat, a kinek a talpához minél több föld van hozzáragadva.

Csak egy másodpercig kedvetlenül el a fölfedezés. Jobban átgondolva a helyzetet, még örült neki. Iszen hát miről van szó? Egy titoknak jött nyomára, a minnek esetleg hasznát veheti. Határozottan voltak vigasztaló oldalai a helyzetnek. A kisasszony a szobaleány álarcza alatt folytat szerelmeteskedést bizonyosan valami alantás emberrel, tehát nem veszedelmes vetélytársal. Nos, ez a kis árnyék föl sem ér majd a leendő dámához, mint a hogy a királynak se számítanak azok a csínyjei, melyeket holmi Mátyás diákok és kóbor lovagok neve alatt inkognito elkövet. Hanem már most az a fő, ha már ilyen világító szálát csúsztatott kezébe a sors vagy az ördög, hogy egész végére járjon.

Ezzel letért ő is a gyalogútra. «Lássunk világosabban», — mormogta, s megbiztatván egy kicsit a lábait, csakhamar utolérte a leányokat,

AZ 1898-BAN LEBONTOTT LEGREGÉBB PESTI HÁZ UDVARA. — Cserna Károly vízfestménye.

vagyis csak a nyomokban maradt egy puska-lövésnyire.

És csakugyan némi világosság nyílt, a mint a kanyargó gyalogút végre kilátást nyitott a szőlőhegy tulsó oldalára. Lent a hegy tövében nagy népsokaság hullámozott egy szőlőben, a fákon nemzetiszín zászlók lengtek, a czikczakos mezei utakon a város felől egyre sereglettek a tarkábbnál-tarkább alakok. Mint valami máktábla, úgy virítottak a különféle színű női parazolok. Egy-egy hús széláram, mely a fák leveleit megmozgatta néha, valami olyasféle elmosódó hangot hozott, mely erősebb korában cigányhegedűből szülehetett.

Egy taplósipkás, mándlis polgár kicsi borháza előtt két nyásra tűzött foglyot sütött, élénken lobogó tűznél, melyet egy inasgyerek élesztgett rózsával, száraz venyigével. A mint később kitudódott, Répási János volt, a híres virágos szavú pápai «mérnök», — vagyis szabó, a ki azért nevezte magát mérnöknek, mert jómódú lévén, se nem szabott, se nem varrt, az a legények dolga, ő csak mértéket vett a megrendelő alanyokról. Máskülönben sem törődött valami nagyon sokat, hogy valamely fogalom megjelölésére a helyes szót használja, sőt épen arról volt nevezetes ő kegyelve, hogy szabadon mert gázolni a magyar nyelv virágos kertjében, mint egy szabadult bivaly.

Feri úr köszönt neki s tiszteltteljesen szólította meg: —

— Ugyan kérem szeretettel bácsi, miféle sokadalom az ott?

A taplósipkás ember körülnézett s noha csak egy helyen mutatkozott sokadalom a láthatáron, mégis megkérde alaposan:

— Melyiket érti elméje rejtett kuzkóiban?

— Ott ni! A hova az a két leány tart?

Répási uram megpiskálta előbb a tüzet.

— Hja, ott ma a vidámság szellentűit prüszögtetik.

— Bált tartanak, — kottyant közbe az inasgyerek.

Mire hirtelen nagy esattanás következett, a mit Répási uram tenyere idézett elő a szabóinas pufók képén.

— Hogy mersz te beleszólni, te láb, mikor a fej beszél? De nem is láb, te kistűj! (Majd ismét nyájasan fordult Noszty felé.) Irtani kell az ifjúság fattyúhajtásainak ösztönzetét, uram, mert a főjünkre nőnének a kedélyzetei. Ámbátor igazat mondott ő, mivelhogy valóban a táncz tájétköz serlegeibe merülnek a két nembebeli iparoskeblű ifjúság ágazatai.

— Igen, hallottam erről valamit, hogy szőlőt béreltek volna ki a fiatal iparosok és szüretet tartanak. Szabad vajjon oda elmenni idegeneknek is?

Répási uram meggondolkodott egy darabig, majd a következő rejtélyes választ adta:

— Ha hogy kézzizsadságbeli piszok terebedik a körme alatt.

Látván, hogy nem érti meg a vadász, kedélyesen hozzá tette:

— Én se cselekedvén egyébképen, mivelhogy vágyaim zománczai engem is odahajtanak, feleségem és leányom ottlétének ténybeli árnyalatai miatt, elmeneteli akaratom csupán e két fogolynak lévén foglya; ők ugyanis nékiek elviendők. Ha a vadász úr türelmének szivárványai medrűkből ki nem csapnak, míg e megdicsőült szárnyasok elvesztik jellembeli nyereségüket, én magam, Répási János, vezérlem a vigasság ama völgyébe, mert ámbátor magam is szőlőtulajdonos vagyok, itt la, jussom vagyon vendéget vinni és én szeretem a fiatal-ságot... mert utóvégre a fiatalság sokat ér, már azért is, mert a fiatalságon sokkal jobban áll a ruha.

Feri köszönettel fogadta el a meghívást s késznek ajánlkozott, hogy megvárja a foglyok elkészülését; leült ő is a tűzhöz. A ruhamérnök végigmérte tekintetével és így szólt, inkább önmagához:

— Hm. A fehérszék nem aprehendálnak meg.

Mialatt a foglyok vidáman szerzegtek és szemmeláthatólag zsugorodtak, addig a ruhamérnök szája egyre járt s fejtegetései folyamán az az előbbi homályos mondása a köröm alatti piszokról nyert valamennyit értelmezés tekintetében. Elmondta ugyanis, hogy a szőlőteleknek mai szürete tanulságos példa a boldogulásra, mely az egyesülésben keresendő. Hogy azt mondja, minden ember körme alatt van egy kis feketeség, külön-külön piszoknak nevezetik, de ha az egész emberiség összerakná a mi a körme alatt van, például a Karszt-hegységre, — hát egy pár hold fekete termőföld lenne belőle. (Folytatása következik.)

A FŐVÁROSI MUZEUM.

A főváros egy új kulturintézményt adott át a nagyközönségnek június 2-án: a *Fővárosi Múzeumot*, a mely a város multjának történeti emlékeit őrzi meg s teszi a nagyközönség közkinésévé. A szép és gazdag gyűjtemény hivatalva nagy szerepet betölteni, mert — mint a megnyitáskor gróf *Apponyi Albert* miniszter mondta, — felmutatja azokat a gyökér-szalakat, melyekkel a főváros a nemzeti történet talajába bele van gyökerezve s mert a mult megismertetése által erősebb kötelékekkel fűzi hozzá a polgárságot a jelenhez. S hogy a művelt közönség állandó érdeklődéséhez vezet út könnyen meg fogja találni, arra vall az is, hogy már az első napon, a mikor a múzeum megnyílt a nagyközönség számára, június 3-án szokatlanul nagy és érdeklődő közönség látogatta e gyűjteményeket a sokadalom minden rétegéből.

Ez különben természetes is, mert a múzeum anyaga olyan természetű, a mely mindenkit kell hogy érdekeljen. Szemléletes módon Budapest egész története vonul el a néző szemé előtt az egyes termekben, az egyes tárgyaknak nemcsak elrendezése, hanem természete és mennyisége által is jellemezve az egyes korszakokat.

A mohácsi vész előtti korból aránylag igen kevés emléke maradt meg a magyar fővárosnak; ezek nagyobbára épület-részek, díszítményes kövek s más effélék. Nagyobb részük — a Mátyás-templom környékén végzett építkezések alkalmából napfényre került épületrészek, sírkövek stb. — nem is itt, a Fővárosi Múzeumban vannak, hanem fenn, a Halászbástya egyik helyiségében, a hol érdekes kis lokális múzeum van belőlük összeállítva. Egyes általánosabb érdekű kövek azonban a Múzeum érdekességét gyarapítják s főleg Mátyás király budavári palotájának hajdani fényéről adnak tanulságos fogalmat. Ugyancsak Mátyás palotájának képét őrítte meg egy 1571-ből való fametszet, mely a Duna-felől részét mutatja be gothikus díszében.

Sokkal nagyobb a száma aztán a török hódoltság idejéből való emlékeknek. Ezek nagyobbára metszetek, de van közöttük néhány eredeti

DI PLATTY ADORJÁN.

egykorú kézi rajz is. A metszetek részint Buda és Pest városát, részint a falai alatt vívott ostromokat mutatják be s történeti és topographiai tanulságaik mellett jellemzik azt az érdeklődést, a melylyel a XVI. és XVII. században az egész nyugati művelt világ a magyarországi török harcok felé fordult. Sajtó akkor még nem volt s így az emberek kíváncsiságának kielégítéséről az akkori könyvkiadók azzal gondoskodtak, hogy tömörked mennyiségű könyvet — több kötetre terjedő nagy munkákat és kicsiny füzeteket — adtak ki. Ezeknek a kiadványoknak a nagyobb része réz- vagy fametszetekkel ékesítve jelent meg; a metszetek közül a Budára és Pestre vonatkozókat gyűjtötte össze a Fővárosi Múzeum. Száznál több ilyen kép van itt összegyűjtve; köztük a legszámosabb csoport a Budavár 1686-iki ostromára vonatkozó metszetek csoportja. Buda visszafoglalása annak idején a kor legnevezetesebb eseménye, az egész kereszténységnek diadalnapja volt, a róla szóló tudósításokat mindenütt a művelt világon olvasta és kapkodta a közönség s a legjelesebb német, hollandi, olasz rajzolók és rézmetszők vetekedtek e nagy diadal megörökítésében. Egész sereg önálló lapon is megjelent az ostrom képe; ezeket a lapokat akkor könyvesboltokban, vásárokon árulták és nagy keletű volt. Gyűjteményük a Fővárosi Múzeumban, ha nem mondható is teljesen, — az efféle gyűjtemény mondhatni sohase teljes, — de minden nevezetesebb darab megvan benne, együttvéve pedig e csoport lehetőleg részletes fogalmat nyújt a két testvérváros XVI. és XVII. századbeli állapotáról.

A török hódoltság után, a XVIII. századdal kezdődik Budának és Pestnek az a fejlődése, a mely bár eleinte nehézkesen indult, idővel oly példátlanul gyors lendületet vett s jelentéktelen kis városból a mai világvárosi színvonalra emelte a magyar fővárost. Ez időszakból már nemcsak képek maradtak, a melyek a város külső állapotát mutatják be, hanem a falai közt folyó életéről is fogalmat nyújtanak egyes tárgyak és csoportok. Legtanulságosabbak ezek között a különböző czéhekre vonatkozó emlékek, czéhládák, statutumok, kiváltságlevelék, mesterlegényi vándorkönyvek stb., a melyek világot vetnek az akkori ipari állapotokra s a régi városi társadalmi rend egyik legfontosabb szervére.

A XVIII. és XIX. század fordulópontján mutatja be Budát és Pestet a gyűjtemény-csoportok legbecesebbikének, a térkép-gyűjteménynek egy része, apró részletekig menő tájékozást nyújtva a két város akkori kiterjedéséről, utcáinak, tereinek, az egyes háztelkeknek stb. beosztásáról. S ezzel azután eljutunk a Múzeum számára leggazdagabb részéhez, a mely a főváros fejlődését a XIX. században mutatja be. A század első évtizedeinek állapotát a metszetek, könyvnyomatok, egykorú vízfestmények nagy száma mutatja be; nagyobb részükön a legjellemzőbb és legszebb szempontból van a két város felvére: a Duna felől, de sok van, mely egyes részleteket is ad. A részletek nagy számát adja a 30-as 40-es és 50-es évek képeinek nagyszámú sorozata. Ez időből néhány művészi becsű vízfestmény is maradt fenn Budapestről, mint a mult század-közepi Bács leghíresebb aquarell-festői-

nek, *Alt Jakabnak* s fiának, *Alt Rudolfnak* szép vízfestményei.

Szintén vízfestmények őrzik meg azoknak a régi budai és pesti épületeknek, városrészeknek képét, melyek régi eredetűek ugyan, de csak újabb időkben, a legutóbbi évtizedek nagy városrendezései, a királyi palota építése, a Belváros szabályozása stb. idején tűntek el. Három ily nevezetesebb épület, illetőleg épületrészlet: a régi városháza, az Új-épület s a Belvárosnak 1898-ban lebontott része külön nagy mintákban is be van mutatva. Ezek, a XIX. századbeli épülettervek csoportjával egyetemben nagy vonásokban hű képet adnak a régi budapesti építkezésről, együttvéve pedig elébe tárják a mai budapesti embernek a tegnapi és tegnap Budapestet.

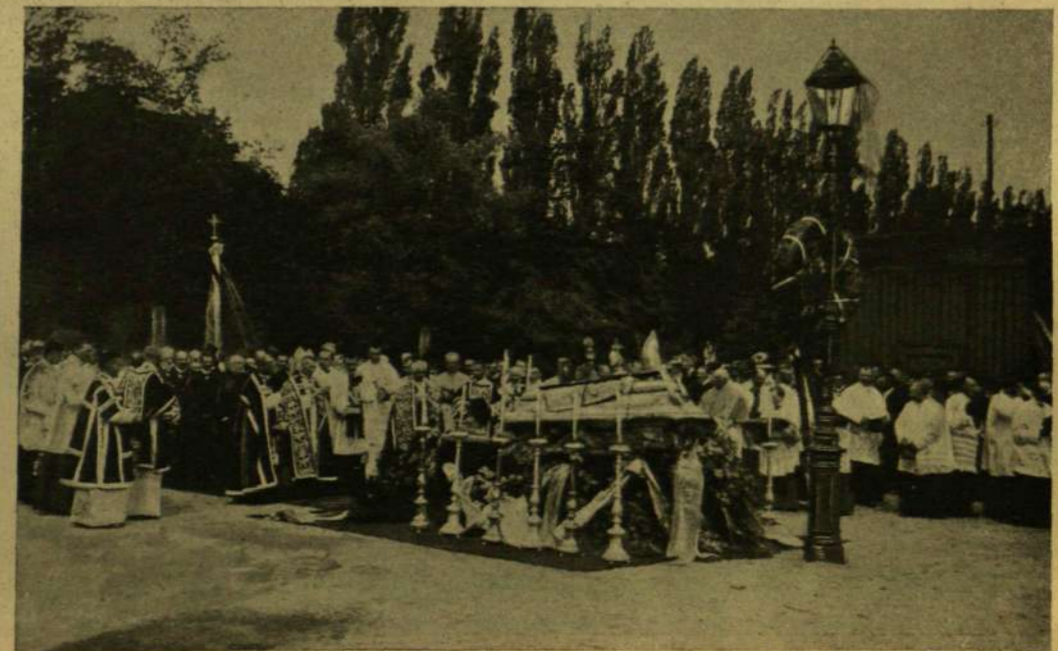
Ismét külön csoport mutatja be a nevesebb magyar művészeknek Budapest ábrázolására való törekvését. Egy nagy teremben az olajfestmények egész sora függ a falakon, valamennyi Budapest egyes részleteit örökíti meg. — többnyire kettős érdekességük is van: művészi módon ábrázolják a városnak olyan részeit, melyek ma már teljesen megváltozott állapotban vannak meg vagy, pedig teljesen eltűntek. A legjobb nevek szerepelnek e gyűjteményben: *Ligeti Antal*, *Keleti Gusztáv*, *Telepy Károly* a régiak, már nem élők közül, *Benczúr Gyula* (Budavár 1686-iki bevételét ábrázoló nagyszabású festményével), *Skulezky Döme*, *Brodzsky Sándor*, *Bruck Lajos*, *Háry Gyula*, *Feszty Árpád*, *Sleha Gyula*, *Ujváry Ignác*, *Cserna Károly* stb. a még ma is dolgozók közül. Szintén művészi értékkel vonzzák a nézőt azok a festmények, melyek Budapest templomainak díszítésére készültek s melyeknek festői között *Lotz Károly*, *Benczúr Gyula*, *Székely Bertalan*, *Roskovics Ignác*, *Deák-Ebner Lajos*, id. *Vaslagh György* neveivel találkozunk.

Ez a futólagos szemle, képeinkkel együtt, csak vázlatos képet nyújthat a múzeum anyagának gazdagságáról és érdekességéről. Mindenki, a ki Budapestben él, tanulsággal és élvezettel nézheti végig a gyűjteményeket, melyekhez a múzeum tisztviselői kimerítő s az egyes tárgyakhoz fűződő történeti vonatkozásokról is tájékoztató katalógust adtak ki. *Schöpflin Aladár*.

PLATTY ADORJÁN.

1847—1907.

Egy derék, igaz magyar embernek és kedves tehetségű költőnek haláláról kaptunk tudósítást, mely annyival is inkább megrendített, mert nekünk saját külön gyászunkról is szól. Régebbi olvasóink még jól emlékezhetnek azokra a magyaros hangú, meleg érzésű költeményekre, melyek *Pisztói* név alatt azelőtt gyakrabban, de újabban is legalább évenként egyszer-kétszer megjelentek lapunkban. Azt is sokan tudták, hogy a *Pisztói* álnév mögött dr. Platty Adorján hevesmegei, pásztói földbirtoke és orvos rejtezik. A szép dalok forrása

Szentmik és fia kassai fényképész fényképe.

BUIHOS ZSIGMOND PÜSPÖK KOPORSÓJÁNAK BESZENTELÉSE A KASSAI PÁLYAUDVAR ELŐTT.

FEHÉREGYHÁZA HELYE MAI ÁLLAPOTÁBAN. (A két kő valószínűleg a régi templom romjaiból való.)

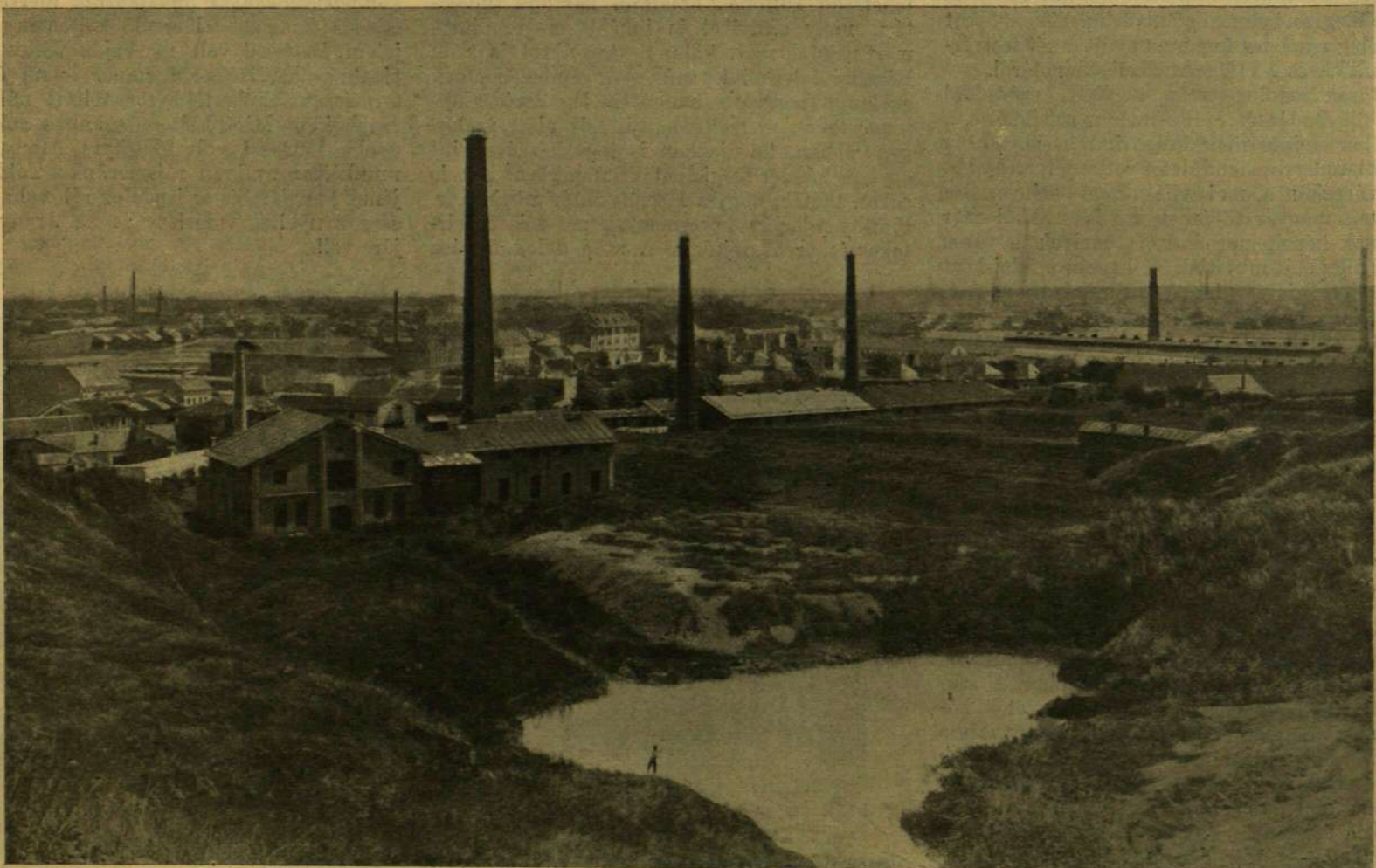
Volt azonban sok eredetiség is benne, mely, nemes érzés, a mely sokszor kapott megragadó hangot ajkán, a leírás hangulatkeltő ereje, a fantázia színező frissége. Versei közül nem egy van, a mely kiállotta a két-három évtized próbáját s ma is színvonalon áll még. Ha szándékában, hogy élete egész termését újra kiadja egy nagyobb együttes gyűjteményben, meg nem gátolja a halál, bizonyára méltányolta volna a mai nemzedék is. Verseiben a Mátra erdős, lankás vidékének képei elevenednek meg a legközvetlenebbül, ezekbe kapcsol-

lódnak bele ifjabbkori meleg felindulásai, később öregedő korának borongó szemlélődései. A falusi magyar ember világát énekelte, szerelmet, természetet, népeletet, hazát, de különösen utóbbi időben a reflexiónak gyakran meglepő elmélyedéseit láttuk nála. A formában nem tudta elérni újabb költőink sima eleganciáját, de a nyelv eredeti zamatossága dolgában ma is nem egy lírikus tanulhatott volna tőle.

Utolsó éveiben nagy kedvvel adta magát Heine fordítására. Tavaly ki is adta a német költő vagy száz dalának fordítását, a melyek

kétségtelenül sok érdekes elemmel járultak a teljes sikerű magyar Heine előkészítéséhez. Egy sereg fordítása kéziratban maradt.

A télen kezdett betegeskedni s a szívbjaj mintegy három hónap előtt az ágyhoz szegezte. Gyermek hátrahagyása nélkül, özvegyen halt meg, fivérének, Platthy Miklós biharmegyei földbirtokoson kívül kiterjedt rokonság s Pásztó város egész népe gyászolja, melynek körében a jószívű, vidám és barátságos természetű derék magyar úr nagy népszerűségnek örvendett.

KILÁTÁS BUDÁRA A FEHÉREGYHÁZA HELYÉRŐL.

A HÉTRŐL.

Árvíz. Valamikor, nem is oly rég, szinte rendszeres veszedelem volt Magyarország bizonyos részein az árvíz. Mire a hegyeken elolvadt a hó, a folyók viz-este úgy megdagadt, hogy nem fért el többé az ágyában és a mi fölöslege volt, kiontotta a szárazföldre, egy sekélyes tengerre változtatva a folyómenti síkot. A lapályból tó lett, a dombokból sziget, a kazlakból vízi szemét, a falukból, városokból — rom. Évtizedek munkája és sok-sok millió kellett hozzá, hogy folyóink féktelen indulata megszelídüljön. Rendre szabályozták és megkötötték őket. Átvágásokat csináltak, a vizek medrét mélyítették, szélesítették, a lapos oldalon hatalmas gátakat emeltek. A sok munka és temérdek költség kifüzetődött óriási területek fölzsabadosulásával, a melyeken azelőtt a garáza víz volt az úr, most rengő kalász termi a magot. Az árvízveszedelem mostanában, hála Istennek, csak ritkaság, a legújabb generáció csak a régebbi nemzedék előadásából, hallomásból ismeri olyan helyeken is, a hol valamikor a rendszer házi felszereléshez tartozott a csónak. De megesk az is, a mi ritkán esik meg. Az idén megint árvíz pusztításának híre veri föl a lelket. Nehéz és kemény idő járt ránk. A hosszú télen rengeteg hó esett és a duzzadó fehér tömegből duzzadó szöke áradat lett a kései tavasz hirtelen, erős hevében. Mi budapestiek is kaptunk, ha nem is kóstolót, de mutatót az áradásból. Láttuk a Dunának rettenetes meghízását; hogyan nyelte el sorra a dagadó víz a rakpart magas kölépcsőit. Szerencse, hogy a kövérédő folyam kö-gúnyját itt elég bőre és elég tartósrá szabták a mérnökök: elfért benne a Duna akkor is, mikor legnagyobb volt. De sajnos, nem mindenütt tudtak ilyen sikeresen megbirkózni vele. Odalent Torontálban szétroppantotta a gátat a feszülő vizár és nyargaló hullámai szágulda borították el a tavaszi díszében pompázó földet. Egy dolgos, módos, viruló község, Rudolfsnaden szomorú marta-léka lett a nekiszabadult hig elem féktelenkedésének. Ez rávetette magát és elborította. Egy csomó házat elsöpört, egy csomó lazuló falakkal, roskadozva áll az áradatban. A vízből

HEVENYÉSZETT POSTA- ÉS TÁVIRDA-ÁLLOMÁS A TÖLTÉSEN.

emelkedik ki Istennek háza, a hegyes tornyú kis falusi templom is. Reméljük, mire ezek az árvízi képek az olvasó szeme elé kerülnek, a karesú toronyban már szól a barang, hirdelve a veszedelem elmúlását és új munkára szólítva a megpróbált embereket, hogy ez a munka visszaszerezze azt, a mit a hullámok betörése elragadott.

Két szobor. Magyar földön két új szobor érczén csillant meg először vasárnap a napfény. A halhatatlanok látható serege egy napon kettővel gyarapodott. Állították az egyik szobrot Bocskay Istvánnak kurucz hajdúk kurucz ivadékai Hajdú-Böszörményben, a másikat a hazatért fejedelmnek, II. Rákóczi Ferencnek a derék mozdonyvezetők Zólyom városában. Ennek a második szobornak az a külön neve-

zetessége, hogy az — első. Mert bizonyos, hogy jön majd utána egész sor nagyobb is, drágább is, de időrendben mégis ez marad az első, a melyet Rákóczi Ferenc örök tiszteletének magyar földön emeltek. Gyönyörű és kedves jelenség az, nem lehet eléggé eldicsekedni vele, hogy alig múlik hét, hogy a krónikás végigtekintvén az események mappáján, tekintete ne találkoznék egy kőből vagy érczből való új alakkal, hőseink, vezéreink, nagy embereink tiszteletének egy-egy új, látható bizonyosságával. A nemzeti hálának gazdagabban termő földje lett egy idő óta Magyarország, mint volt idáig bármikor. A mivel évszázadok adósak maradtak, ime: ez a generáció fizeti a tartozást oly igyekezettel, a mely becsületre válik a lelkének. Ilyen körülmények között az a vád vagy panasza, a mit meglehetősen sűrűn hallunk, hogy

UTÁSZKATONÁK BÓDÉT SZÁLLÍTANAK A POSTA-ÁLLOMÁS SZÁMÁRA.

A RUDOLFSGNADI ÁRVÍZ. — Jalfy Gyula felvételei.

DÜLŐ-FÉLÉN LEVŐ HÁZ RUDOLFGNAD UTCÁJÁN.

erkölcsében ez a kor gyöngébb, sápadtabb, hamvadtabb lenne, mint voltak az előző korok: aligha lehet hiteles vagy alapos. Nem lehet lelkében rosz az a korszak, a mely meghatottan, kegyelettel keresi föl a nemzet rég elporladt nagyjait és tömegbe hordja filléreit, hogy nekik magukhoz, érdemükhöz és a nemzet halálához méltó emlékeket állítsanak. Az ilyen alkotások nemcsak azokról szólnak, a kiknek halhatatlanságát hirdetik: de szólnak a korról is, a mely őket emelte. Elmondhatjuk, hogy ez a korunk ilyen megszólalásokban nem szegény és nem fukar. Egy sereg monumentum tehet majd róla bizonyosságot a jövőre, hogy ennek a kornak a lelke nem volt üres, mert sűrűn volt mondanivalója. És a mit mondott, az nagyjainknak, bölcsesíneknak tisztelete és fölmagasztalása.

Rang és — üzlet. Az angol azt mondja, hogy minden ember üzletember, a kinek valami foglalkozása van, mert minden foglalkozás üzlet, a mi pénzt jövedelmez az embernek. Üzletember a boltos, de üzletember a poeta és üzletember a fejedelem is, csak épen a szakmája meg az üzletkőre más mindeniknek. A poeták lehet, hogy tiltakoznak ez ellen a fölfogás ellen, ámhár manapság már csak a mezei pacirta énekel ingyen: a fejedelmek azonban szemmel láthatóan akceptálják. Talán három esztendője annak, hogy Belgiumban ugyancsak heves fölzúdulás volt Ó Felsége Lipót király igen élénk üzleti szellemének a túltengése ellen, most meg egyszerre két fejedelmi személyiség üzleti ügyei vetnek nagy hullámokat két ország politikai életében. Az egyik, a kiről a hírek szólnak, Viktor Emánuel olasz király édesanyja, Margit özvegy királyné, a ki katonai szállítások és kincstári bérletek dolgában vetette latba a maga bizonyára nem súlytalan szavát. A másik meg a vidám portugál király, a ki üzleti vállalkozásokban való részesezés segédelmével igyekszik pótolni a civilizista szűken mért pezzeit. Portugáliában e miatt már oly nagy az izgalom, hogy a hevesebb indulatú politikusok — az utódját keresik a királynak, noha Ó Felsége még elég erősnek érzi magát az uralkodói teendőök ellátására. A Margit királyné ügyeit alaposan és radikálisan elintézte a fia, Viktor Emánuel király, megcselekedvén azt, a mit a miniszterei nem mertek megtenni. Rövid úton fölbontotta és érvénytelenítette azokat a szerződéseket, a melyeket Fölséges édesanyja protekciójának a nyomása alatt kötöttek. Hihetőleg a portugál király is hajlandó lesz inkább az üzleteiről mondani le, mint a trónjáról. De általában ezeknek a jelenségeknek megvan a maguk tanulsága. Egyrészt az, hogy az üzletnek — természetesen a jó üzletnek — óriási a demokratizáló hatalma. Ilyeneket szívesen kötnek olyan emberek is, a kiknek korona ékesíti a fejét. Másrészt meg az, hogy a fejedelmi mód se jelenti mindig a mód fejedelmi méretű tökéletességét. Az úgynevezett polgári haszon

ott se mindenütt fölösleges, a hol a rang már régen nem polgári. Vannak polgárok, a kik fejedelmi sorban élhetnek, de vannak fejedelmek viszont, a kik, hogy a maguk sora szerint élhessenek, kénytelenek polgári eszközökhöz folyamodni.

Tavaszi ünnepek. Akármelyik színházi rendező tanuságot tehet róla, hogy nincs a világon szebb színpad, mint Budapest a természet tavaszi díszében. Ez a gyönyörű szín szinte várja, követeli, hogy megteljen hozzá méltó mozgalommal, elevénsséggel, hogy kihasználjassék az emberek szemének és lelkének gyönyörűségére. Bizonyára, csak idő dolga, hogy ez a csodálatos színpad ne maradjon árva és fölhasználatlan: legalább érdeméhez mért fölhasználattal. Ezzel a világért se akarjuk azt mondani, mintha egyéb sürgős dolga se lenne Budapestnek a mulatságnál és a mulatásnál. Szó sincsen róla. De bizonyos, hogy akármilyen szomorú a világ, mindig van egy sereg ember, a kinek a módja megengedi, a kedve pedig megköveteli a szórakozást. És az a véleményünk, hogy nincs hely a világon, a mely a szórakozás szebb, nemesebb, nagyobbrendű formáinak megfelelőbb keretét tudna adni, mint ez a város. Olyan műkincseink és műemlékeink, a melyek e módos világ zarándok-útját ide tudnák fordítani: nincsenek. E tekintetben az olasz városokkal versenyre nem kelhetünk.

ÁRVÍZ-SÚJTOTTA CSALÁD A TÖLTÉSEN RÖGTÖNZÖTT SÁTORBAN.

A RUDOLFGNADI ÁRVÍZ. — Jelfy Gyula fővételai.

Nem mutathatjuk az idegennek se London életét, se Páris gyűjteményeit. De szolgálhatunk egy gyönyörű város viruló élete és egy csodálatosan szép természeti fekvés egymásba simulásának megkapó képével. Ezeknek a tényezőknél a felhasználásával okvetlenül nagy eredményeket lehetne elérni. A sokat emlegetett és sokat csúfolt Duna-ünnepély eszméjének egészséges magva volt. Nem termett belőle olyan virág, a milyen teremhetett volna. De ezen se csodálkozni, se kétségbeesni nem lett volna szabad. Tanulnunk kell, hogy tudjunk és nekünk az ilyen dolgok rendezésének mesterségében nem volt meg a szükséges gyakorlatunk. Azóta már láttunk e városban ünnepeket, a melyek teljes okkal megérdemelték volna, hogy messze földről is eljöjjenek az élvezésére emberek. A művész-majálisnak a programja, a mely a Petőfi-ház javára egy tündérvilág képét rajzolta a városligeti tó környékére, bizonyosságra, hogy ebben a mesterségben is okultunk, fejlődünk és haladtunk. Megtanultunk élni azzal, a mit a természet adott. És mindenképpen böles dolog, ha élünk ezzel a tudományjal, már csak azért is, mert a szórakozásnak, a gyönyörködésnek a formáit és lelkét semmi ügy meg nem nemesítheti, mint a természet szépségeinek belésimulása. Ezekben mindig megvan a harmóniának egy olyan fölemelő varázsa, a melynek erejét az emberi lélek a vidámsága lobogásában is kell, hogy megérezze.

TATÁRRABSÁG.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta PEKÁR GYULA.

XIV.

Tayhan.

A krimi október derűs ege borúl a tájra s mélyen kék boltja alatt keleties tarkasággal nyüzsög a nép a tatár faluban. Ám nem is annyira falu ez, mint inkább tanyák festői egyvelege, melyek közt javarészt most is tábori borsátrak alatt lustálkodik a pihenő harezos rend. Csakis erre, Tayhan közepé felé, a fehér minaretek táján vannak rendes utczák; lapos fedelű és állandó kőházak sorakoznak itt bazzárrá, melynek girbe-gurba sikátoraiban soknyelvű tömeg tárgyal, alkuszik és csereberél a boltok kirakatai előtt. E boltok tulajdonosai többnyire görögök, örmények, frankok és kairaim-zsidók, kik azzal dicsekesznek, hogy a babyloni fogság után valamikor a Dárius seregében harcoltak s tőle kapták volna ajándékba

Krimet. Nagyon hangoztatják, hogy ők nem vettek részt a Krisztus urunk felfeszítésében s átkozzák a Golgotháért a farizeusokat... No de mindezekon kívül vannak itt még génuai, sőt ősrégi származású gothi tízerek is, kik valamelyes ősi német szóval értetik meg magukat a brassai szász rabokkal. Folyik az üzlet, kínálják a tatárok a harácsoló jószágot, fegyvert és orosz leányokat a kalmároknak. Ezalatt a szomszédos kafának párnáin élénken vitatják a magyar rabok kérdését a mirzák. Még ma sincs a váltásdíj ügye tisztázva, — no de hisz érkezik már a körutazó Nureddin szultán! Majd sorra veszi ő a foglyokat s intézkedik az együttes eljárást illetőleg.

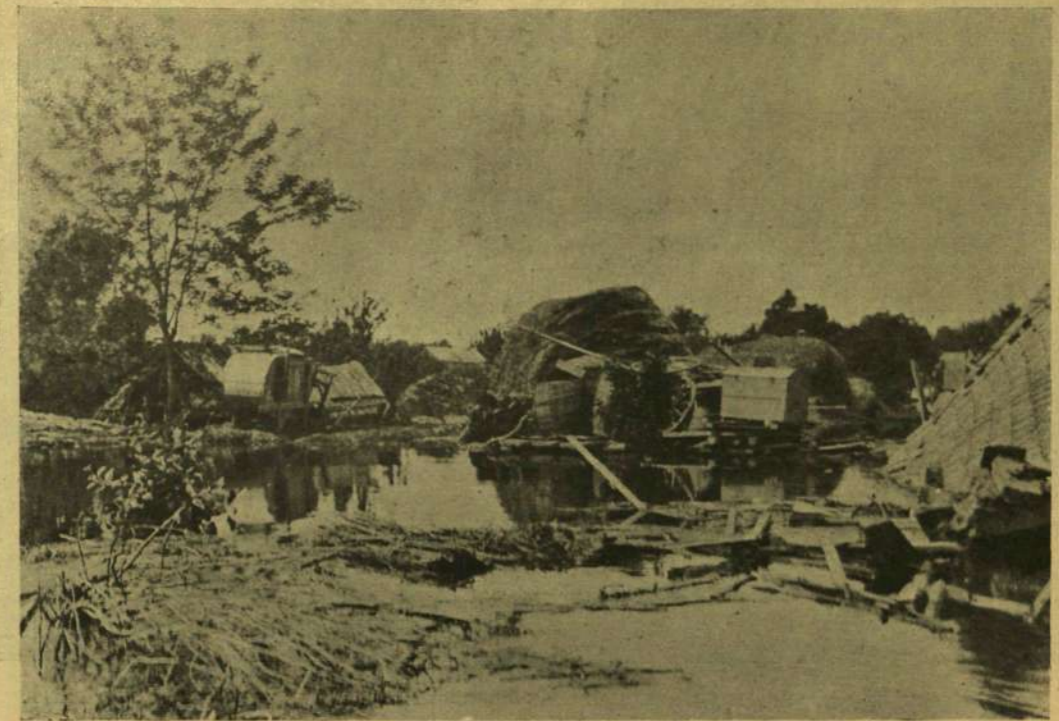
Szegény foglyok! Künn a tanyán sötét pinceszékben, nedves vermekben tartja Tholdalagiék Ak-Mirza. Társuk itt a skorpió, meg a kigyó és mindenféle mérges legyek köpik be a sok veréstől sohse hegedhető sebeiket. «Senacherib nótájára» itt szövik tovább a siralmas rabzsoltárt:

«Mert éjjel kezűnket lábainkhoz kötik. Az nyakunkat ismét a földre leszöglik, Nappal egy kicsi dolog, ha megkönnyebbítik, Az szörnyű munkával meg-megnehezítik.

Oly kínokra hajtnak, az kit nem próbáltak, Oly dologra vonssznak, kit soha nem láttunk, Oly étellel élünk, a melyhez nem szoktunk, Melynek terhe alatt már sokan megholtunk...»

Hát keserves az úri kezeknek a kötörés, a sziklahordás és a bőröknek undok trágyalében való cserzése, de még keservebb a fáradalmat jutalmazó korbács, meg embertelen rugdosás. Ám ma reggel nem hajtották ki őket robotba, ma valami különös dologra készülhetnek a tatárok. Mihály a sötét verem nyilásához küszik fel s onnan kémkedik. Nini, csakugyan dobpergés, meg kürtszó hallszik onnan a távolból. A Nureddint élteti a tömeg. És mintha közelednék az a menet, — most nyilván megálltak. Vajjon mit csinálnak, mire készülhetnek? A rabok visszatartott lélegzettel figyelnek... Fenyegető parancsszavak esnek, majd egyszerre szívbe nyilalló magyar jajszó remegteti a levegőt: «Ürsten, nem bírom!» kiált az a hang. Iszonyodva, hosszan ordít utána, majd már csak vonyit, mint a sebzett állat. A társak egymásra néznek a sötétben.

— Kínózzák őket, — szól végre halkan Szalánczy.

EGY ÖSSZEOMLOTT HÁZ ÉS UDVARA.

— Igen, — bólint Tholdalagi, — a hogy mondtam nektek: a sarokképeség dolgában tudakolják a foglyokat. Ránk kerül a sor miránk is, meglássátok. Csak aztán magyaros magyarok, erősek maradjatok!

Megint csend, megint figyelnek. Újabb és újabb jajszavak hallatszanak s egyre közelebből. Keserves órák ezek. Ők mit se láthatnak, csak irtózva érzik, hogy kikerülhetetlenül jön feléjük a menet.

— Már a szomszédban vannak, Eszin Cselebinél, — mormogja Vér György, — a zúgásról ítélve, sokan lehetnek. Még nem kezdték el... Mit kopásolnak?

Öreg Putnok Zsigmond felsóhajt: — Ösmerem én azt, török rabságomból. A kintő czöveket, a bitókat kalapálják a földbe...

— Csitt, szól már a Nureddin, — szakítja félbe Vayda, — ösmerem a hangját.

— És nyilván kötöznek is már valakit, — teszi hozzá Szűts, — nagyon nyög, vajjon mi-féle kínra vonják? No, ordít már... Urak, ez a Boldvay Gergely hangja!...

Így közelből és mégis látatlanban, két-

SÁTOROZÁS A TÖLTÉSEN.

A RUDOLFGNADI ÁRVÍZ. — Jelfy Gyula fővételai.

szerte szörnyűbb az a jelenet. Nem értik egészen, a zagyva lármából csak azt veszik ki, hogy a Nureddin vallató parancsszavára egyre kinosabb jajszóval felel a rab. Többeket csigáznak egyszerre. No most mintha levették volna Boldvayt, — az ő nyögése és nyomban rá nehéz test esése hallszik.

— Csitt, — szól Szalánczy, — halljátok a Nureddint? Most mondja ki: Úr Jézus, hatvan-ezer arany a Boldvay váltásdíja!

— Ebadta bolondja, — tör ki Mihály dühösen, — mindig mondtam e hetvenkedő kurta-nemesnek, ne adja úgy az urat a tatárok előtt! Ám ő kegyelme nem hallgatott rám. Mindig a madártanítását, úri fűrészetét hánytorgatta, — lám, most rajtavesztett a kérdésével! Tanuljatok a kárán...*

E perczben azonban dühörogni kezd a verem feletti föld a közeledő százak türelmetlen léptétől. Jönnek, — itt is vannak már. Emelik a nyilásról a deszkát, nyitják a rácsot. Ak-Mirza káromkodva pattint a korbácsával: Kifelé!...

Embterlenül rángatják őket; utolsóinak szegény Szabó Gazsit korbácsolják: mászszék már elő! Ám igen erőten az istenadta, nem bírja, vissza-visszaesik... Napok óta emésztő láz gyötri, a sok sanyargatástól fél halott vázá lett már a Fejedelem bolondja. Csak a jó kedve él még benne. Bágyadt mosolyal biztatja a többi:

— No menjünk, urak, kezdődik a tánc, — magunk muzsikálunk hozzá! Úgy érzem, az egyszer megtréfál a tatár még engemet is. Komám, te Rákóczy György, beh nevetnéd... Invitállak: mért nem vagy te itt most hűséges magyarjaidal?...

Mintegy kivégzésre peczelten ott állanak már a tanya feletti gazos dombon. Az egyszer elválasztották a rapárokat egymástól; külön-külön kötözték oda őket egy-egy bitó forma fához. Lehúzza az ing valamennyiről; forrón égeti a déli nap a mezitelen felső testeket. Kicsit félkörben húzódik a delinkvenssek sora s Mihály innen a szélről jól láthatja valamennyit. Mellette szegény Szabó Gazsit tőri a láz nyavalyája, rajta túl öreg Putnok Zsiga áll s úgy következnek egymás után: Szombath Ferkó, Vér György, Szűts uram, Szalánczy Gábor, Vayda, meg a kisebb rendű rabtársak. Lehet-

* Lásd: Teleki Mihály levelezése, I. kötet. 137. lap.

GRÓF ESTERHÁZY PÁL NÉGYES FOGATA, A MELYEN DEBRECZENTŐL BUDAPESTIG HÁROM NAP ALATT 369 KILOMÉTERT TETT MEG.

nek egy huszan-huszonketten az Ak-Mirza rab-ságában (harminczből ennyien maradtak meg!), de Tholdalagi a többi alig ösmeri, mert másik veremben laknak s a tatár sose ereszti őket össze. Az egy alázatos és remegő Bezzegh Pistára vél ráósmerni közöttük. — Ak-Mirza ép most lép hozzá s képenvája a korbácsossal. Nyilván figyelmeztetni akarja: vigyázzon, a felséges Nureddin Szultán van jelen! A félkörrel szemben álló főemberek közül csakugyan előre lép a hájas trónörökös. A vigyorgó tömeg kíváncsian tolszklik; nézik a Nagyrat, a rabokat s végül a közepén folyó készüléteken akadnak meg a szemek. A lobogó máglyán szerencsen óriások izzasztják a kinzó vasakat, főként valami keresztény templomból rabolt kis kerek rácsot tüzesítenek, mely a keresztet ábrázolja, Krisztus urunk nevének monogrammjával. Ugyan kinek a hátába fogják ezt belenyomni? Röhögnek a tatárok, nyilván nagyon megszokták ők már az eféléket. Odább, a sokaságon túl, zavartalanul játszanak tovább a kafftános gyerekek; vadászsólymokkal mulatnak s a nyilazásban gyakorolják magukat. Egy öreg tatár a tanítójuk, az ó kilótt nyílát kell szálltában lenyilazni a növendékeknek...

A Nureddin puffadt arca gonosz mosolyra szélesedik, hogy a rabokon végig néz. Szakértő szemmel, kutatóan mustálja őket, szinte mintha keresne valakit. Közönyösen, halkán szól oda a hajlongó Ak-Mirzához:

— Tehát azt mondd, nincs főember a rabjaid közt?

Ak-Mirza sejtí a szándokát. A főember-rabokra hivatalból a khán s a trónörökösök tartanak igényt. Alázatosan felel:

— Szegény szolgálóembereknek vallják magukat, Felség.

— Mindjárt meglássuk!

(Folytatása következik.)

A VIDÁMSÁG HÁZA.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta Wharton Edith; angolból fordította Schöpplin Aladár.

Rendszerint azon igyekezett, hogy ne legyen otthon a háztartás megújításának időszaka alatt. Ez alkalommal azonban számos oknál fogva a városban maradt; ez okok közt az első pedig az volt, hogy kevesebben hívták meg az őszel, mint máskor. Oly régóta szokott egyik falusi háztól a másikig járni, hogy most ráeszmélve az elébe tántogó üres időközökre, népszerűsége megcsappanásának fájdalmas ér-

zése szállotta meg. Csakugyan úgy volt, a hogy Seldennek mondta: az emberek belefáradtak a társaságába. Szívesen látták volna valami új minőségben, de mint Bart kisasszonyt ismerék már könyv nélkül. Ő maga is ismerte magát könyv nélkül és beleúnt a régi törtéretébe. Voltak pillanatok, a mikor vakon vágyott valami változásra, valami sajátzerű, távoleső és ki nem próbált dolagra; de képzeletének megfeszítésével sem tudott más valamit kigondolni, mint szokásos életét új keretben. Nem bírta magát másutt elképzelni, mint egy szalonban, eleganciát árasztva, mint a hogy a virág illatot áraszt.

Időközben, a mint az október előrehaladt, csak két eshetőség maradt számára: vagy visszatér Trenorékhoz, vagy nényével marad a városban. Még az októberi New-York elhagyott unalma és Peniston asszony lakásának szapános kényelmetlensége is előbbre valónak látszott neki, mint az, a mi Bellomontban várt rá és heroikus elszántsággal jelentette ki, hogy nényével marad az ünnepekig.

Az efféle áldozatokat gyakran ép oly vegyes érzelmekkel fogadják, mint a milyenek előidézik őket; Peniston asszony megjegyezte szobalányának, hogy ha már valaki a családból vele marad ilyen válságos helyzetben, jobban örült volna Grace kisasszonynak, mint Lily kisasszonynak. Stepany Grace egy alkalmazkodó modorú obskurus rokon volt, a ki együtt üldögélt Peniston asszonnyal, ha Lily nagyon is gyakran ebédelt házon kívül, bezíguet játszott vele, fölszedegette a lehullott

A RUDOLFGNADI TEMETŐ ÁRVÍZ ALATT. — Jelfy Gyula felvétele.

gombostűket, felolvasta a haláleseteket a Timesből és őszintén megbánulta a biborvörös atlasz szalon-függönyöket, a Haldokló Gladiatort az ablakban, a Niagara képét, a melyek Peniston asszony mértékletes életének egyedüli művészeti kihágásai voltak.

Peniston asszony rendes körülmények között ép úgy únta ezt a kitérőt, mint az ilyen szolgálatok elfogadója rendszeren szokta azt, a ki teljesíti őket. Sokkal többre tartotta a ragyogó Lilyt, a ki nem tudta megkülönböztetni a horgoló tű egyik végét a másiktól és gyakran megsebezte érzékenységet a megjegyzéssel, hogy a szalont újra kellene butoroztatni. De ha elveszett asztalkendők keresésére került a sor, vagy el kellett dönteni, újra kell-e kárpitoztatni a hátsó lépcsőt, Grace ítélete kétségkívül mérvadobb volt, mint Lilyé, nem is szólvá arról, hogy az utóbbi utálta a viasz és a háziszappan szagát és úgy viselkedett, mintha azt hinné, hogy a háznak magamagának kellene tisztán tartania magát, külső segítség nélkül.

A szalon csillárának barátságatlan világánál ülve — Peniston asszony sohasem gyújtatta meg a lámpákat, csak ha «társaság» volt nála, — Lily úgy látszott, mintha figyelte volna a saját alakját, a mint mindig hátrább szorult az olyan középkorúság közönbös színezetű unalmába, mint Stepany Grace. Ha majd nem fog benne kedve telni Trenor Judynek és barátainak, vissza kell térnie Peniston asszony mulattatásához. A hova csak nézett, nem látott egyebet a jövőben, mint szolgái alkalmazkodást mások szeszélyeihez, sehol a lehetőségét a saját mohó egyénisége kifejtésének.

Az üres házon zajosan végigregző csemetés végre hirtelen tudatára ébresztette egész fásultságának. Mintha az utolsó hónapok minden keservessége tetőpontját érte volna ennek a vége-érhetetlen estének az ürességében. Ha a csöngetés legalább segítséget jelentene a külvilágból, egy jelet, a melyre mindig emlékezett s a melyre mindig várt!

Némi késedelem után bejött a szobaleány azzal a jelentéssel, hogy valaki beszélni szeretne Bart kisasszonnyal s mikor Lily részletesebb leírást kért, hozzátette:

— Haffen asszony az, kisasszony, de nem akarja megmondani, mit kíván.

Lily, a kinek ez a név nem jelentett semmit, egy gyűrött főkötőjű asszonnyra nyitotta rá az ajtót, a ki feszesen állt az előcsarnok lámpája alatt. Az ernyő nélküli gázlámpa fénye bizalmasan világította meg himlőhelyes arczát és szalmaszínű haja alól kitetsző veres kopaszágát. Lily meglepetve nézett a mosogató asszonnyra.

— Vélem akar beszélni? — kérdezte.

— Szeretnék önnek egy szót mondani, kisasszony.

A hangja nem volt sem támadó, sem békéltető, nem árult el semmit a beszélő szándékából. Mindazonáltal valami óvatossági ösztön

azt sügta Lilynek, hogy vonuljon el a hallgatózó szobaleány kíváncsisága elől.

Intett Haffen asszonynak, hogy jöjjön utána a szalonba és betette az ajtót, mikor beléptek.

— Mit kíván tőlem? — kérdezte.

A mosogató asszony az effélék szokása szerint, karjait kendője alatt összerakva állott. Leoldva kendőjét, egy piszkos újságpapírosba takart kis csomagot vett elő belőle.

— Van itt valamim, a mit talán szívesen lát, Bart kisasszony.

Kellemetlen nyomatékkal mondta ki a nevet, mintha ennek tudása is egyik oka volna annak, hogy itt van. Lilynek ez a nyomatek úgy tűnt fel, mint valami fenyegetés.

— Talált valamit, a mi az enyém? — kérdezte kinyújtva kezét.

Haffen asszony hátrább lépett.

— Hát, a mi azt illeti, azt hiszem, ép úgy az enyém, mint bárki másé, — felelte.

Lily megzavarodva nézett reá. Most már biztos volt benne, hogy a látogató modora fenyegetést rejt magában, de bár elég tapasztalt volt bizonyos irányokban, a mostani jelenet megítélésére nem volt semmiféle tapasztalata. Annýt azonban érzett, hogy lehetőleg hamar végezni kell vele.

— Nem értem; ha ez a csomag nem az enyém, hát akkor mért jött hozzám?

Az asszonyt nem hozta zavarba ez a kérdés. Nyilván elő volt készülve a feleletre, de mint ebből a néposztályból mindenki, messzire visszatért, hogy megkezdhesse s csak némi szünet után felelt:

— Az uram kapus volt a Benedickben e hónap elsejéig, azóta nem tud foglalkozást találni

Lily hallgatott s az asszony folytatta:

A ROZSNYÓI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSE. — A szoborbizottság elnöke, dr. Pósch Résző beszédet mond.

— Nem a mi hibánk volt, a közvetítőnek volt egy másik embere, a kinek helyet kellett csinálni és minket kidobtak mindenestől. A mult télen sokáig beteg voltam, az operáció fölemesztette, a mit félretettünk, bizony nagy

baj ez nekem és a gyermekeknek, hogy Haffen oly régóta állás nélkül van.

Igy tehát csak azért jött, hogy megkérje Bart kisasszonyt, szerezzen állást az urának, vagy a mi valószínűbb, közbenjárását kérje Peniston asszonynál. Lily olyannak látszott, mint a ki megkap mindent, a mit csak kíván s ezért gyakran kérték meg közbenjárónak és most, fölszabadulva homályos aggodalmától, ebben a konvencionális szólásban keresett menedéket:

— Sajnálom, hogy bajba jutott, — mondta.

— Bizony bajba jutottunk, kisasszony, pedig ez csak a kezdete. Ha csak másik állást kaphatnánk, — de a közvetítő esküdt ellenségünk. Nem a mi hibánk pedig, hanem —

Ennél a pontnál Lilyn urrá lett a türelmetlenség.

— Van valami mondani valója számomra? — vette közbe.

Az asszony boszankodása e miatt a helyreigazítás miatt, mintha sarkallta volna tévovázó gondolatait.

— Igen, kisasszony, erre is rátérek, — mondta.

Megint hallgatott egy ideig, szeméit Lilyre függesztve s aztán terjengős mesélő modorban folytatta:

— Mikor a Benedickben voltunk, én viseltem a gondját némely urak szobáinak, az az hogy én söpörtem ki vasárnaponként. Némelyik közülük iszonyú sok levelet kapott, — soha még olyat nem láttam. A papirkosaraik tetézve tele voltak és még a padlóra is jutott papíros. Mert olyan sok van nekik, azért bannak vele olyan gondatlanul. Az egyik levél pedig veszedelmesebb, mint a másik levél. Selden úr, Selden Lőrincz úr, mindig a leg gondosabbak egyike volt, télen elégette, nyáron apró darabkára tépte a leveleit. De néha olyan sok jött neki, hogy csak összekapta, ketté tépte és eldobta az egész csomagot, mint ezt itt...

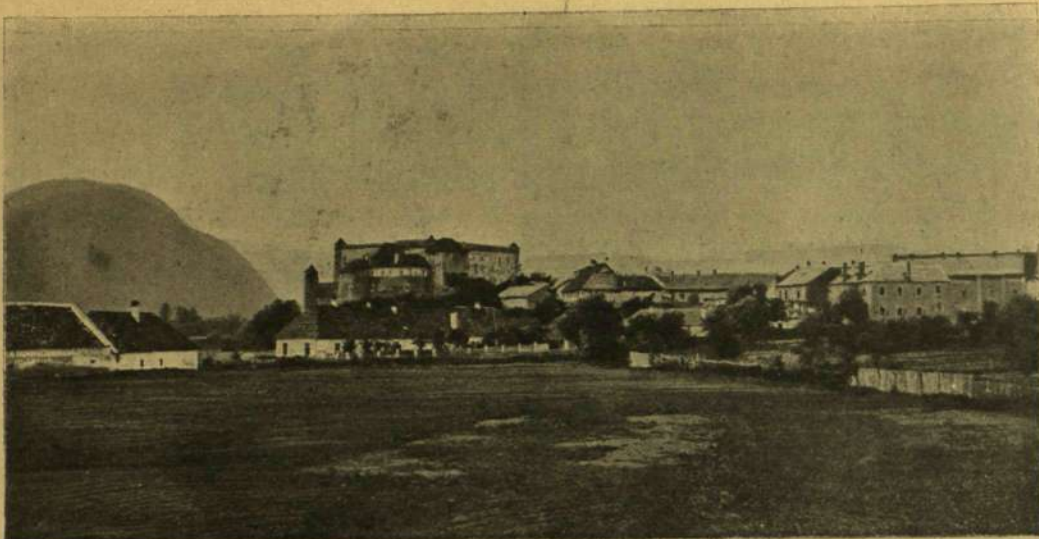
(Folytatása következik.)

MAGYAROK ÉS TATÁROK.

Furcsa levelet kaptam a mult napokban, mely csakugyan teljesen megérdemli a magyar olvasónak figyelmét. Mindnyájan tudjuk, hogy a *tatár* szó nem valami kedves emlékeztető hazánkban, mert a legnagyobb csapás és szerencsétlenség, mely e nemzetet érte, épen a tatárok műve volt. Tatár száguldozó csapatok még a XVIII. században is mutatkoztak az ország határain és a jó Jerney bácsi még utazásában találkoztott Krimeában tatárok által fogságba hurcolt magyarok utódaival. Nos, csakugyan csudálatos fordulata a világ eseményeinek, hogy ezek a hajdanta vad tatárok, kik bennünket

A ROZSNYÓI KOSSUTH-SZOBOR, RÓNA JÓZSEF MŰVE, MELYET MÁJUS 28-IKÁN LEPLEZTEK LE.

ZÓLYOM VÁROS ÉS A VÁR.

tüzzel-vassal pusztítottak, most tőlünk tanulni akarnak; hogy legújabb időben ritka hévvel a művelődési törekvések terére léptek, számos modern iskolát nyitottak, hirlapokat és könyveket terjesztenek, az orosz dumában a szabadság pártjának erős támaszai; szóval egyszerre a művelt nemzetek sorába léptek. Én egy idő óta figyelemmel kísérem ezen mozgalmat, olykor a tatár lapokhoz buzditó leveleket is intézem, de azért nem kevésbé meglepett, midőn az idemlékelt levelet kaptam:

Kazán, 1907. április 14.
Nagykitűnőségű Mester! Tudomásunkra esvén, hogy a néhai Feridun Bey, török külügyi hivatalnok, néhány évvel ezelőtt török ifjaknak magyarországi fővárosában tanítása és nevelése céljából, azaz hogy művelődésre törekvő honfitársai a kultúránál előre haladt magyar fajrokonainknál magukat kiképezzék, a budapesti egyetemnél pénzalapítványt csinált. Megtudván továbbá, hogy az alapítványt kezelő bizottság az ön vezetésére áll — mi Kazán városa és környékének a nagy török fajhoz tartozó lakói, kik innárról meggyőződünk, hogy a tudományos kiképzés fenmaradásának és létükhöz okvetlenül szükséges, azon tűnődünk és uraságod elé azon kérdéssel járunk: vajjon nem lehetne nekünk is, mint a magyar fajrokonainak Feridun Bey ezen alapítványában részesülni?

Ha lehetséges volna, azaz ha az alapító-levél feltételei megengednék, hogy a tatár ifjak is tudományozniuk a magyar testvéreink tudományforrásánál enyhíték — kérnők, kegyeskedjék ez ügy jövődébéli állásáról tudósítani, mert valószínű, hogy mi oszmán török testvéreinknél előbb fogunk Magyarországra sietni.

Megradjuk az alkalmat, hogy uraságodnak, ki a török nemzetnek annyi kitűnő szolgálatot tett, nagyrabecsülésünk és mélyen érzett hálaunkat kifejezzük.

Alemdán Barudi, Kazán V. mecset főpapja és predikátora, a mohammedán kollégium igazgató tanára, a vallási és erkölcsi füzetek írója és kiadója. — Mehemed Kaszim, Kazán II. mecset főpapja és predikátora és azon városnegyed iskolájának tanára. — Ahmed Hadi Makszud, Kazánban megjelenő «Jolduz» című újság szerkesztője és kiadója. — Ibrahim Mirza Tirigulef, a kazáni császári egyetem segédfelügyelője, a tanárképző-intézetben a természettudomány tanára és a mohammedán kollégiumban a bölcsélet tanára. — Ahmed Dsán Musztafa, a kazáni mohammedán kollégium tanára. — Abdul Hamid Kazakof, a kazáni jótékonyági intézet elnöke. — Mehemed Baha-ed-din, Kazán I. mecsetben tanár. — Kesaf-ed-din Terdszamani, Kazán XI. mecset papja és a merdsanie kollégium tanára. — Mehemed Zárif Ala-pirhan, Kazán IX. mecset papja és tanára. — Jusuf Akcsukrakli, az Orosz Mohammedán Egyesület központi tanácsosa. — Szulejman Aitef (?) az Orosz Mohammedán Egyesület központi pénztárosa.

Közi: Vámbéry Armin.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Dorian Gray arcképe. Mindazok közt a modern írók között, a kik ma foglalkoztatják az olvasót és a színházi nézőközönség figyelmét, a legsajátságosabb, legegényibb s legizgatóbb alak Wilde Oszkár. Oly ellentétek egyesülnek benne, melyek fölületes szemléletre visszariasztanak tőle, de ha jobban megnézzük, észreveszünk, hogy az ellentétek csirái megvannak az egész moderna társadalom lelki és erkölcsi életében. Az érzékenység hihetetlen finom-

sága a kegyetlenséggel, az érzés rendkívüli differenciáltsága a czinizmussal, a gondolatok mélysége a fölületes elméskedéssel kapcsolódik nála, néha szinte egy és ugyanazon pillanatban. A legszebb arcot ha rajzolja, van benne egy torz vonás, viszont a legtorzabb dologból is ki tudja emelni az emberi tartalmat. Felfogását a világról, az emberrel, a társadalomról, az erkölcsről roppant nehéz dolog megfogni, mert játszik az olvasóval, hol gú-

II. RÁKÓCZI FERENCZ SZOBRA ZÓLYOMBAN.

nyolódó hangon mondja el, a mit komolyan gondol, hol meg tréfára fordítja, a mit kezdetben komolyan hittünk. Mind ezért érhető, hogy némelyekben, különösen a kik csak egyes dolgait ismerik, igen erős ellenszenvet kelt, viszont sokra ellenállhatatlan varázserővel van. Egyet azonban csak a korlátoltság tagadhat le: Wilde Oszkár művész volt, a formának oly művésze, a milyent csak keveset teremt az a nemzedék, a melyt mi még élünk láttunk. És a maga útjait kereste, melyek lehetnek tévutak, — sok tekintetben azok is, különösen ha művészi dolgok megítélésébe belekeverjük a morális szempontokat — de mindenesetre érdekes utak, a melyeken új fölfedezések távlatai nyílnak annak számára, a ki nyitott szemmel nézi az emberi lélek szövevényét. Psychológiája annyi csodásan finom árnyalatra világít rá, művészete annyi, eddig néma érzésnek ad hangot, mint a modern világ nagyon kevés írójé. Az érzések, a hogy ő rajzolja őket, gyakran átlépik a normális lelki és fizikai élet határát, s a kevésbé penetráló szemű olvasó sokszor csak a bizarrságot látja ott, a hol rejtelmek tárják fel mélyüket. A néha igazi, néha azonban talmi drágakövek fényében csillogó, színes előadás majd minden munkájában sötét, komor örvényeket takar, az ő hőseire mint egy fenyegető, végtelen felhő mehezedik az élet. Ő maga pedig szellemes és fájdalmasan gúnyos mosollyal jár a mélységek fölött, látszólag nyugodt mozdulatokkal, valójában azonban végtelenig feszült idegekkel és kínosan vonagló lélekkel. Egyénisége, gondolkodásának és alkotásának módja legjellemzőbben nyilvánul «Dorian Gray arcképe» című regényében, legnagyobb arányú és legnagyobb vonalokban megcsinált munkájában. Ez a regény a modern ember lelkéhez ad kulcsokat, a melyeknek ha hasznát tudjuk venni, a

pokol tüzeit láthatjuk égni a művészi eleganciával elrendezett külsőségek mögött. Rámutat a lelkek sóvárgására az élet értelmének megfejtése, az élet egész tartalmának kifejtése után, az élet minden eseményének kiirtése után s rámutat e sóvárgás eredendő tragikai végzetére. Dorian Gray lelke, a mely a regény középpontjában áll, a mai társadalom legtetesején állók, a szellem és érzés dolgában legfejlettebbek lelkének tükré s az ő tragikum az, hogy át merete írni a valóság nyelvére azt, a mi másokban csak mint tudatos vagy öntudatlan végy él. A regény egyike a legizgatóbb olvasmányoknak, melyeket a modern irodalom nyújtani tud, világ-szerteret megannyi embernek olvassa, hatása irodalomra és egyes emberekre napról-napra erősebb. Az új magyar fordítás igen szép kiállításban, Wilde arcképével jelent meg. A fordítás munkáját Schopfán Aladár végezte.

A «Budapesti Szemle» júniusi füzet egy sereg tanulmányos és közérdekű közleményt ad. Első helyén Pivány Jenő értekezik Amerika és Magyarország követeiről 1849-ben, érdekes adatokkal szolgálva a szabadságharczi magyar-amerikai összeköttetések részleteinek ismeretéhez. Angyal Dávid folytatja gróf Széchenyi István történelmi eszméről szóló tanulmányát, mely egyike a legértékesebb adalékoknak Széchenyi jellemrajzához. Ebben a füzetben fejeződik be: Nagyványi Fekete Gyula tanulmánya a sztrájknak a büntetőjoghoz való viszonyáról, Hegedűs Pál terjedelmes korrajzi munkája a III. Napoleon császárságának szabadelvű korszakáról, valamint a szépirodalmi közlemények közt Jókay Lajos novella-ciklusa, melylyel egy nem mindennapi szépirodalmi tehetség mutatkozik be. Vargha Gyula, kitől már régebben nem láttunk eredeti költeményt, «Puszta» című mély hangulatú versével, Kozma Andor pedig két modern formájú Horatius-fordítással szerepel a füzetben. Kazinczy levelezése legújabb kötetének ismeretése és az «Értesítő» rovatban Molnár Ferencz «Rabok» című regényének és egy francia tudományos munkának bírálata egészíti ki a füzet tartalmát. A «Budapesti Szemle» Gyulai Pál szerkesztésében s a Franklin-társulat kiadásában jelen meg; előfizetési ára egész évre 24 korona, egyes füzet ára 4 korona.

Trilbi és egyéb történetek. Daudet Alfonz mondása, hogy a régi írók a lírán kezdtek és a kritikán végeztek, az újak ellenben a kritikán kezdik és a lírán végzik, ráillik több fiatal magyar íróra, első sorban pedig Szini Gyulára. Ő is legelőször kritikai czikkkel kezdett szerepelni a sajtóban s élénk fogékonyságával, fiatal korához képest meglepő olvasottságával hamar ismertté vált az írói világban. Csak legújabbban kezdett a neve novellisztikus munkák alatt szerepelni. A hang, a melyet megütött s a formák, melyekbe gondolatait, megfigyeléseit alakítja, nem olyanok, hogy a nagyközönség azonnal seregestől csodáljon meg aligatására, de épen egyéni voltával s előkelő kulturájával rokonszenvesen tünt fel az irodalmat finomabb szemmel nézők előtt. Valami sajátos romantika jellemzi gondolkodását és még inkább érzését. Ez viszi a különös, bizarr alakok keresésére, a milyen Trilbi, a furcsaságból és elvetemedettségéből összevegyített táncmester, s ezért állítja egymással szembe a lehető legtávolabbi eső alakokat, mint pl.

BOCSKAY ISTVÁN SZOBRA, HOLLÓ BARNABÁS MŰVE.

a vasúti baktart a primadonnával. Olykor az ilyenekben a mi érzésünk némi keresettségét talál, de kétségtelen, hogy az így előálló helyzetek nagyon jó alkalmat adnak az írónak a differenciált lelki hullámzások festésére. Az író vonalakban és színben egyaránt stílizáltan dolgozik, a hogy a modern illusztráló művészek szoktak, fantáziáját féken tartja, annyira, hogy gyakran azon kapjuk rajta, hogy inkább az irodalmilag csiszolt izlésű amateur tollával dolgozik s nem az intuitív erejű művészével. Egy vonása azonban néha pompásan érvényesül: diszkrét, elms humor, pl. «Az árva» című elbeszélésében, a melynek csak be-

fejezésében találunk valami mesterkétséget, különben teljes hatást tenne. A mi pedig Szini Gyula novelláinak irodalmi színvonalát illeti, föltétlenül el kell ismernünk, hogy mindig irodalmi eszközökkel dolgozik és a legújabb irodalmi memzedékből előnyösen válik ki a részletmunka és a stílus gondjával is. Most mindössze hat kis novellája jelent meg a «Magyar Könyvtár» egyik füzetében «Trilbi és egyéb történetek» címmel, de ezek is érdekes képet adnak a fiatal, ma még fejlődése elején álló író képességeiről, törekvésének irányáról. Ugy kell őt tekintenünk, mint egyik önálló képviselőjét annak a romantikára hajló irányoknak, a melyben

A SZÓNOKI EMELVÉNY ELŐTT.

A BOCSKAY-ZÁSZLÓ.

A HAJDUBÖSZÖRMÉNYI BOCSKAY-SZOBOR IELEPLEZÉSE JUNIUS 2-IKÁN.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Ruhwerthi RAPACS RÁDÓ, földművelésügyi államtitkár, elhunyt Budapesten, 59 éves korában, hosszas betegeskedés után. Özvegye, szül. Gáger Izabellán, két fián, egy leányán és unokáján kívül nagyszámú rokonság gyászolja. Temetése június 1-én ment végbe nagy részvétel mellett. (Arcképet és életrajzát államtitkárrá történt kinevezésekor közölte a «Vasárnapi Ujság» 1904. évi 41-ik számában). — KISJÁCSZI SELESS JÓZSEF dr., a kecskeméti második kerület volt országgyűlési képviselője 61 éves korában Kecskeméten. — Felsőöri OSVÁLD DÁNIEL, Pápa város nyugalomban, a Ferencz József-rend lovagja, élete 89-ik évében, Pápán. — DITRŐI PUSKÁS JÓHN GYÖRGY ALBERT, életének 48-ik évében Budapesten. — SEDIVY FRIEDRICH, magyarországi nyugalomban, ref. lelkes 1848-49-es honvéd 77 éves korában Nyírában. — Idős mezőkövesdi HUSZÁR KÁLMÁN báró, királyi pénzügyi tanácsos, kataszteri felügyelő életének 65-ik évében Pozsonyban. — SZABADHEGYI MIHÁLY földbirtokos, 48-as honvédfőhadnagy, 80 éves korában Egerben. — PICHLER LIPÓT nyugalomban, kuriai bíró 66 éves korában Budapesten. — ISSZENI ISZER ERNŐ, fővárosi I. osztályú tanácsjegyző, VI. kerületi helyettes anyakönyvezető, 39 éves korában Budapesten. — SZIVITZ GYULA állami polgári iskolai rendes tanár 31 éves korában Újvidéken. — Magyarbéli és jánosvári id. JANKÓ GYULA, az osztrák földhitelintézet nyug. tisztviselője, a 68-ik gyalogezred volt kapitánya, életének 70-ik évében Budapesten. — KISS ALBERT köz- és váltóügyvéd életének 64-ik évében Budapesten. — WEIL DÁVID L. életének 63-ik évében, Budapesten. — MÓCZÁR IMRE kiskunfélegyházi nép- és ipariskolai tanító, városi képviselő, iskolázási tag 39 éves korában Kiskunfélegyházán. — KLEIN JENŐ, a kissebemi algimnázium tanára életének 26-ik évében Kissebében. — ZILÁHI és szilágyfőkeresztúri dr. ASZTALOS JÁNOS ügyvéd, 63 éves korában Kolozsváron. — Dr. BÜLL MÓN V. kerületi városbíró, 48 éves korában Budapesten. — ROSNER MIKSA, királyi országos fegyvertiszt, életének 26-ik évében Lipótváron. — SCHLETTER AOSTON ékszerész életének 60-ik évében Budapesten. — FARKAS LAJOS községi jegyző életének 36-ik évében Budapesten. — HINCS ANSZTIN, Hirsch Mihály építési vállalkozó 47 éves fia, felsőbbiskolai tanuló, Budapesten. — RÁKOS GYULA, Rákos Gyula kis fia Salgótarjánban.

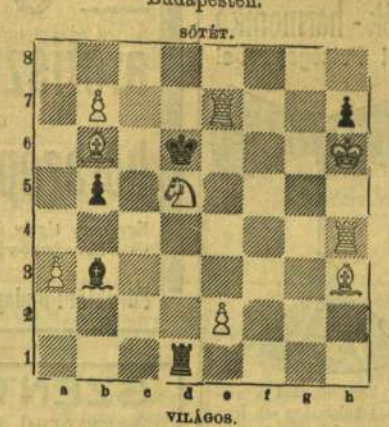
Öz. CSIKY GERGELYNE szül. Bakody Amanda, Csiky Gergelynek, a kiváló drámaírónak özvegye Budapesten. — ÖZ. VAJTAZS EDENE szül. Richter Amália, 68 éves korában Selmeczbányán. — LISKOVITZ NÁNDORNÉ szül. Fazol Antónia, 65 éves korában Budapesten. — ÖZ. MOLNÁR MIHÁLYNÉ szül. Bauer Terézia, 72 éves korában Budapesten. — KOLOSVÁRI NAGY IMMA, okl. elemi iskolai tanító Erzsébet-nőiskolai növendék, Nagyeneden. — Id. FANDA PÁLNÉ szül. Gajártsky Franciska, 60 éves korában Budapesten. — SIKABONYI ANGYAL PÁLNÉ szül. Grabarics Tekla 60 éves korában Pécsen. — BÜRGENSTEIN IMMA, Bürgenstein Henriknek, a fővárosi vízműtelep gépészené leánya, 21 éves korában Újpesten.

Szerkesztői üzenetek.

Igal. L. L. Teljes lehetetlenség, hogy mi minden nekünk beküldött versre hosszas, indokolásokkal és részletes magyarázatokkal kifejtett bírálatot mond-

SAKKJÁTÉK.

2540. számú feladvány. Schuster Zsigmondtól, Budapesten.

Világos indúl és a harmadik lépésre mattot ad.

KEPTALÁNY.

A 19-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Ha a bíró a vádoló, akkor Isten legyen az ottalmazó.

Felolós szerkesztő: HOITSY PÁL. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Vásároljon Svájci selymet!
Kérjen 10 filléres levelezőlapra mutatva a mi tavaszi és nyári ruhadarabjainkból akár és blousok számára: Echizen, Tafeltes lusten, Louisa, a jour, Mousseline 120 cm. széles K 1.20-tól felebb fekete, fehér, egy- és tarkaszínű, ugyintzen himzett blousokat és ruhákat hálószobákban. Mi csak itáliai selymeket selymeszövetet adunk el direktmagán feleknek, vám- és portómentesen a lakásba szállítva. 12022
SCHWEIZER & Co., Luzern U/23. (Svájc.)
Selymeszövet-kivitel. Kir. udv. szállítók.

„AGRÁRIA“
kukoriczaszartépjó gép.
Ásványi szabadság.
Bővebb felvilágosítást a takarmányozási eljárásról készséggel nyújtunk. 12176
Levélczim:
AGRÁRIA Budapest Váci-út 2. sz.

Adjon kedélyesebb a gyöngy Maggi-féle levesbe.
12024

Vesszőparipa-liliomtejszappan
BERGMANN és TÁRSA cégtől, Dresden és Tetschen E/m.
A naponta beérkező elismerő levelek bizonyossága szerint most és a jövőben is a leghatásosabb szappan marad az összes gyógyszappanok között, szeplő ellen, valamint gyöngy, puha bőr és rózsás arccsinn elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, illatszert- és fodrászüzletben. 12142

A Bór- és Lithion-tartalmú
Salvatorforrás
kínó sikkrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és köszvénynél, az élelmezési szervek hurutjainál.
Húgyhajtó hatású!
Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tisztá!
Budapesten, fő-rtkár Édeskuty L. urnél

Rheuma, csúz, köszvény,
hűlés, csont és ideges főtájás ellen legjobban az erőitett
Capstin paprika-kenőcs.
A fővárosi kórházban és több orvos által e bajban sikeresen adták. Ezekre menő hálaírások bizonyítják, hogy mily kitűnő hatása van, ezen hálaírások némán eredetiben megtekinthetők. Kis téglgy egy kor., nagy 2 kor. Az ár és 35 fillér postaköltség után beküldése v. utánvétel mellett egyedül küldi a készítő **SENTEHE LAJOS** gyógyszerár tulajdonos, Budapest, Damjanich-utca 2/c. Vigyázní kell, hogy csak Szenthe-féle Capstint (paprika kenőcs) kérjén. 12094

RETHY BELA GYÖGYSZERÉSZ
PEMETEFÜZÜKORKA
BÉKÉSCSABÁN
ÁRA 60 fillér.

Hazai termék!
AGNES-Forrás
Elsőrendű természetes szénsavas natron-tartalmú ásványvíz.
Ideges gyomorhaj, légsző, tüdő-, gyomor- és bélhurut, csonthagyulás, vese és hólyagbántalmak esetében kitűnő eredményt használtatik, kellemes borvíz. 1°/10 literes üvegekben 36 fillér. Üres üvegeért 8 fillér törül vissza. 12185
Mindenütt kapható. A forráskezelőség.
Főraktár **EDESKUTY L.** es. kir. udv. szállítónál Budapest, V., Erzsébet-tér 8. Telefon 16-32.

JKSIA GYÖNGYÉ BEAUFORT & CO
ARCIS KEZÁPOLÓ SZER BUDAPEST.
Minden hölgynek nélkülözhetetlen.
Magyarországi főraktár Hoffenreich Károly, Budapest, IX. ker. Soroksári-u. 70.10. szám.

MARGIT GYÖGYMARGIT FORRÁS
(„Margittele” Beregmegye)
gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn.
Megrendelhető: **EDESKUTY L.**-nél Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácsán. 12096

Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Gyermekek életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. sz. Alapították 1863.
Folyó év május havában 2.092.630 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.807.030 K értékű új biztosítási kötvény állítottott ki. Biztosított összegek fejében 113.188 K 22 f. fizetett ki. 1907 január 1-től május 31-ig bezárólag 9.909.730 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 8.532.530 K értékű új biztosítási kötvény állítottott ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 475.951 K 70 f. és az intézet fennállása óta 11.679.197 K 61 f. fizetett ki. Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett. 12051

+ Soványság +
Szép és telt testidomok kéleli erőporon által, kitűntetve: Páris 1900, Hamburg 1901, Berlin 1903, 6-8 hús alatt 30 font súlygyarapodás, garantált irtalmatlan. Orvosilag ajánlja. Szigorúan lekiismeretes. Nem szedéles. Számos köszönőirat. Ára kartononként használati utasítással, postautalványval vagy utánvétel, de portó nélkül 2 márká. Hygien. intézet. **D. Franz Steiner & Co.**, Berlin, 57, Könniggránerstrasse 78. Budapestben kapható Török József gyógyszerárban király-u. 12. 12210

LAMPÁSSAL SEM TALÁLHATSZ JOBBAT, MINT A „VIKTÓRIA”
HIM ZÖ KE RET
Bármely alakra és nagyságra állítható.
Nem kell a munkát ráfűzni, mi által nem sérül meg. Nem kell a munkát rávarni, mi által órási időmegtakarítás érhető el. A munka kifejtése és lezárása egy perczig tart. A legkisebb munka kifejtéséhez a legnagyobb rámmal is. Négy oldalról feszít, eddig el nem ért tökéletességgel. 12226
30/50 cm. □ K 2.40 | 70/70 cm. □ K 3.20 | 90/90 cm. □ K 4.10 | 50/75 cm. □ K 3.-60/60 cm. □ K 2.80 | 80/80 cm. □ K 3.50 | 100/100 cm. □ K 4.00 | 75/100 cm. □ K 4.-
Megrendelhető **Barna Károly** gyárából, Gyöngyös.

Rohitsch-Sauerbrunn
Stajerország.
Vasut, posta és táviró. Prospektus ingyen az orsz. furdőgazgatóságól.
Főhasznos fekvés, élelven gazdag, teljesen pormentes levegő. Modern káncylen. Élénk társasélet.
Nagy és modern stíllű új hydro-electro-therapeutikai gyógyintézet. Hűdevíz-gyógykezelés, villamos fény- és kádfürdők, inhalatorium, forró lég- és gőzszekrény, villanyos masszage, napfürdők, gyógyteraszat. Bevált gyógyhely gyomor-, bél-, máj és vesebajok, idült székrekedés, aranyér, epekő, elhízás, cukorbetegség, köszvény, torok- és gégehurutok ellen. A karlsbadi és maribadi forrásokhoz hasonló legerősebb gyógyforrások. Új szálloda díltetkai étteremmel és új ivóvizetelékkel kitűnő édesvízzel.

GYŰLEKEZÉS A ZÓLYOMI RÁKÓCZI-SZOBOR LELEPLEZÉSÉRE.

legfiatalabb íróink nagyrésze halad s ezek között ő azok közé tartozik, a kiknek szavára leginkább érdemes figyelni.

Munkácsy Mihály életrajza. A «Művészeti Könyvtár» című vállalat becses szolgálatot tett az érdeklődő közönségnek Malonyay Dezső Munkácsy Mihályról szóló két kötetes munkájának kiadásával. Malonyay, a ki e nagy mesternek élete utolsó szakában bizalmasai közé tartozott, úttörő munkát végzett e művével, megadta a kereteket, a melyekben az egykor megirandó végleges Munkácsy-monographiának mozogni kell. Terjedelmes és adatokban, jellemző vonásokban egyaránt gazdag könyve a nagyközönségnek igen jó szolgálatot tesz, mert élénken, néha egészen novellisztikus modorban van írva, fáradság nélkül olvassa az is, a ki az olvasmányban első sorban a szórakoztatás eszközeit keresi. A kép, melyet Malonyay Munkácsyról rajzol, nem teljesen objectív színezetű, nagyon belejátszik magának az írónak a felfogása, — nem azt a Munkácsyt kapjuk, a ki mindnyájunk számára élt és alkotott, hanem azt, a ki a Malonyay színes üvegén át tűnik elélni. A színezésnek ez a módja a valóságot néha elrajzolja, de másrészt megvan az az előnye, hogy nem elvont papiros-alakot ad élénk, hanem eleven életet. Legnagyobb szolgálatot pedig Munkácsy műveinek közléseivel teszi ez a munka: az első kötet 92 szövegkötet és 13 műmellékletet, a második kötet 34 szövegkötet és 8 műmellékletet ad. Ezek együttvéve — már a mennyire a ma divatos reprodukáló eljárások segítségével lehet — teljes fogalmat nyújtanak a nagy mester művészetéről, fejlődése kezdő pontjaitól fogva egész végig. Magukért e reprodukciókért is érdemes ezt a két kötetet megszerezni, mert az újabb kor egyik legnagyobb magyar szemlének ismeretét teszik lehetővé mindenki számára.

Budapesti Czim- és Lakásjegyzék. Fővárosi emberre s a fővárosban járó vidékire és külföldre egyformán a leginkább nélkülözhetetlen könyvek egyike ez a hatalmas, vastag, kevés híján 2000 lapra terjedő kötet, a mely évről-évre új kiadásban jelen meg, évről-évre nagyobb lesz. Megtalálni benne mindent: hivatalok beosztását, tisztviselőik rangját, hatáskörét, ügyvédet, orvost, bankot, részvénytársaságot, iparost, kereskedőt, ismerősök, üzletfelek lakcímét stb. Mindez pedig megbízhatóan, minden egyes adat dolgában ellenőrzött pontossággal van benne följegyezve. A czim- és lakásjegyzék teszi fölöslegessé a bejelentő hivatalba való szaladgálást, ha valakit keresünk, megtaláljuk benne az utcák, terek, házak s azok tulajdonosainak jegyzékét, — s nemcsak a Budapestre, hanem az Újpestre vonatkozó adatok is megláthatók benne. A «Budapesti Czim- és Lakásjegyzék»-ben 1971 oldalon több mint 200,000 név van pontos adatok alapján összegyűjtve, a mi már magában garancia arra, hogy ebben a könyvben mindent és mindenkit meg lehet találni s hogy ennél fogva nemcsak a kereskedő, az üzletember, a hivatalnok veheti hasznát, de minden közintézmény és minden magánember is.

Új könyvek:
Doria Gray arcképe. Irta Wilde Oszkár. Angolból fordította Schöpplin Aladár. Budapest, Franklin társulat; ára 4 korona.
Trübbi és egyéb történetek. Elbeszélések, írta Szini Gyula. Budapest, Lampel-Wodianer részvény-társaság (Magyar Könyvtár); ára 30 fillér.

ZÓLYOMI TÓTOK A RÁKÓCZI-SZOBOR LELEPLEZÉSI UNNEPÉN.

ZENEMŰVEKET
vegyünk 12164
ROZSNAY KÁROLY
könyv- és zeneműkereskedésben
IV. ker., Muzem-körút 15. szám alatt.
B6 zeneműrajzok
könyvtárak **Ingeny.**

A női szépség
nem annyira az arcvonások szépségétől, hanem sokkal inkább a test harmonikus arányaitól van feltételezve. Hogy arannyok és lényok jól kifejezett, gömbölyű idomokra, továbbá telt és egyenes, mindelelle csontvázról ment vállakra terjednek szét, úgy néhány hétig a J. Itaió-féle **Pilules orientales** (keleti lapdacsokat) kell használni. Ezen lapdacsokat sem a gyomor, sem a széklet az egészére nem ártalmasság, hanem inkább a szervezet megújítását okozják elő, a mint azt számos elismert levél és orvosi nyilatkozat is tanúsítja. 12008
Az utasításai elolvasását doboz megrendelésénél meg kell követelni. J. győz. Budapest, Király-utca 12.

Serravallo
CHINA-BOR VASSAL
Egyetlenik kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Érdemérem díjazott, versenyzőnek és labdacsokok számára. Értékteljesítő, ideg-12000-erősítő és vérvajót szor.
Küld. k. 3000-án több orvosi vélemény J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
Vásárolható a gyógyszerárakban álló díszdobozban 1 K 2.00, egész literes üvegekben 1 K 4.80.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.
Téli és nyári gyógyhely. — Természetes forró-meleg kénforrások, iszapfürdők, iszapborogatások, masszázs, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvízszórók. — Olcsó és gondos pensó. — Csúszköszvény, ideg-bőrbajok, lakás, ellátás felül kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda.

Most jelent meg!
Wilde Oscar nagyszerű vígjátéka, a Vígyszínház legújabb műsordarabja
BUNBURY
Ára 60 fillér.
(Magyar Könyvtár 487-488. szám.)
Megrendelhető: **LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE** (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nél Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Most jelent meg az
Egyetemes pályamutató,
2 kötetben nagy 8° alakban 16-16 iv, összesen 512 oldal terjedelemben. Az összes iskolák, tanintézetek, képzők, tanfolyamok, stb. szervezeti és vizsgálati szabályzatai, az összes minisztériumi és szervezeti törvények, miniszteri rendeletek, utasítások, iskolai és tanintézeti rendszabályok alapján. Szerzője: Pálkás Béla. A midőn e mű megjelenéséről számot adunk, nem hangsúlyozhatjuk eléggé, mily ritka becsü gyarapodást jelent e mű a magyar irodalom könyvtárában, mert oly munkát nyújt ezzel az egész magyar ifjuságnak, mely mindenkor megbízható útmutatója lesz az életpályá megválasztásában. — E mű részletes tárgyalja az országgyűlési és köznevelési törvényeket, az összes legfontosabb, részletesen ismertetett az összes életvitelre vonatkozó jogszabályokat, amelyek akár az iskolákban, akár a tanulmányokkal kapcsolatban vannak. Éppen azért ezen munka nem hiányozhat egy tanintézet könyvtárából sem.
Bolti ára füve 6 korona, k'tve 8 korona.
Megrendelhető: **LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE** (Wodianer F. és Fiai) részvény társaság, Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. sz., és minden hazai könyvkereskedésben.
Vértes-féle Sósorszes. Minden házban szükséges. 12003

Szélfjáték - harmonika
Ujdonsg! Főlséges zene!
E hangszer kerti házikókra, rudakra, fákra, lakóházakra stb. lesz alkalmas és ennek hangjai és akkordjai már a legeszkélyebb szemlélt és valóságos és kellemes művészetet nyújtanak. A szélfjáték-harmonika 28 cm. hosszú és kerül darabonként csak 3 koronába. Szélfjáték és a név mellett a cs. és kir. udvari szállító által **KONRAD JÁNOS**, szállítóháza, Brúx 280, (Böhmen). — Tessenek garádon illusztrált több mint 3000 képet tartalmazó árjegyzéket kérni ingyen és bérmentesen. 12076

Sz. Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.
Téli és nyári gyógyhely. — Természetes forró-meleg kénforrások, iszapfürdők, iszapborogatások, masszázs, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvízszórók. — Olcsó és gondos pensó. — Csúszköszvény, ideg-bőrbajok, lakás, ellátás felül kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda.

Most jelent meg!
Wilde Oscar nagyszerű vígjátéka, a Vígyszínház legújabb műsordarabja
BUNBURY
Ára 60 fillér.
(Magyar Könyvtár 487-488. szám.)
Megrendelhető: **LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE** (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nél Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

UJ-VUKOVÁRI
arctisztító kenőcs
bőrszépítő szappan
Egy nagy tégely ára 1 kor. 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. — Utasítások! Óvatodjunk! Csak **Krajcsovic** által **Vukovaron** készített kenőcs valódi. Minden tégelyen **Krajcsovic** és a készítő arcképe látható. 12203
Forrártár: Budapest, Király-u. 12. és Andrassy-út 26., **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza.

SENYI LÁSZLÓ (Püspök) gyógyfürdő
Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőberő kezelése alatt.
Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól 1/2, kocsin 3/4 órai távolban. Május-angusztus hónapokban naponta 12, vasárnap- és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváradra. A vasúti állomás a fürdőtelepen van.
Az európai hírű 41° C. meleg természetes hévíz jvalva van az ifjuletek és izmok betegségei kezelésére, ideile és különösen savas ifjuleti tobozoknál, csonttörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál; köszvénylél és annak különböző alakjaival; idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre női bajoknál; beleség; heveny és idült gyomorban-talmozásoknál, máhajok és vesekővek esetében. Állandó fürdőorvos: dr. Nagy Ignác.
A különböző igények szerint berendezett nagyszámú szobák napi ára 1 kor. 20 f. és 6 kor. között váltakozik. Gyógyterem (Cursalon) hirlapokkal, zongora, könyvtár és teke-aztallal. Terraszok szép kilitással. Étterem, cukrászda, sétahély a fürdőtelepen és a mellette elterülő **éserdőben**. Az erdőben jó tekepályás és Lawn-Tennis.
Ot tükörfürdő és három kádfürdő kívül mórürdők is vannak rendezesítve. Fürdők 40 fillértől 1 kor. 20 fillérig. **Előrendel. kiténi, állandó zenekar.** — Telefon-összeköttetés Nagyváraddal. 12238
Villanyvilágítás. A leghybb kirándulás és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a bérli saját vezetése mellett. **Prospektust** kívánatra küld a fürdőkezelőség.

A kik nyaralni és fürdőzni mennek
ne induljanak útra a nélkül, hogy ne nézték volna át a **«Magyar Könyvtár»** teljes jegyzékét, melyből a legkiválóbb és legolcsóbb olvasmányokat válogathatják ki. E jegyzék minden könyvtárban ingyen adja; szívesen megküldi ingyen és bérmentve a kiadócéggel:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám.

KÖVERSEG korai vónség. Kinos, arany, sok minden betegségnek kezdője és emésztési zavark és az elhízás okozója. Azért kell ideje korán, ha a baj nincs még elhárítva, csak egy kis részt kell a világhírű Mandor-porral, melynek ára székely enyél, hogy minden embernek módjában legyen azt megfizetni. Mandor egy doboz 2 kor. 80 fillér. Tökéletes orvosi és vegyszeri bizonyítványokkal és utasításokkal jár, vagy a pénz beküldése mellett, székely 1902
Könyvkereskedés TÖRÖK JÓZSEF Mad. Mand. Ida, Bpest, gyógyszerész, Király-utca 12. sz.

Megjelent!
Az új lakásjegyzék. Mindenkinek nélkülözhetetlen!
A **BUDAPESTI CZIM- ÉS LAKÁSJEGYZÉK**
XIX. évfolyam, az 1907/908. évre.
A hatalmas, 1971 oldalas, vaskos kötet tartalma a következő:
I-5 rész. Magában foglalja a kerületek, utak, terek és díltök jegyzékét betérendben; a főváros területének közigazgatási kerületek és helyrajzi számok szerint való beosztását; a ház- és lakásjegyzékét. A II-ik részben található a Felsőegyes és királyi ház, az udvartartások és a közös intézmények. A III-ik rész az országgyűlést, a miniszteriumokat, az állami számvevőszéket, a közigazgatási bíróságokat és a miniszteriumok alá tartozó hatóságokat és intézményeket tartalmazza. A IV-ik részben feltalálhatók az összes budapesti egyesületek és körök. Az V-ik rész a nyilvános számadáras közeleztet vállalatok része. A VI-ik részben feltalálhatók a törvényességileg bejegyzett közkereseti- a betéti társaságok és egyéni cégek. A VII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A VIII-ik a gyáro-sokat, iparokat és kereskedőket foglalja magában, még pedig foglalkozás szerint betérendbe csoportosítva. A IX-ik rész a legnagyobb és leterjedelmesebb a kötetben, ennek tartalmaz Budapest lakosainak betérendbe névsora képezi. A X-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XIV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XVI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XVII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XVIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XIX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXIV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXVI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXVII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXVIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXIX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXXI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXXII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXXIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXXIV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXXV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXXVI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXXVII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXXVIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XXXIX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XL-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XLI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XLII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XLIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XLIV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XLV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XLVI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XLVII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XLVIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A XLIX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A L-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LIV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LVI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LVII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LVIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LVIX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXIV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXVI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXVII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXVIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXIX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXIV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXVI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXVII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXVIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXIX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXIV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXVI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXVII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXVIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXIX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXXI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXXII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXXIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXXIV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXXV-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXXVI-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXXVII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXXVIII-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXXIX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznek, gyógyszerháza, hirlapok és folyóiratok jegyzéke. A LXXXXX-ik rész a közgyűlések, ügyvédek, hites tolmácsolók, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek,

